Annus X - Vol. X 2 Septembris 1918 Num. 9

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

APOSTOLICAE SUB PLUMBO LITTERAE

DE CATHEDRALIS ECCLESIAE ATERRADENSIS ERECTIONE

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

AD PERPETUAM REI MEMORIAM

Romanis Pontificibus nil unquam magis cordi fuit quam spiritualibus fidelium necessitatibus pro casuum adiunctis providere; atque idcirco, si quasdam noverunt dioeceses, quarum Episcopi ob nimiam ipsarum amplitudinem gregi adesse, prout oporteret, et consulere non possent, eisdem, multiplicatis Pastoribus, subvenire non omiserunt.

Cum igitur venerabilis frater hodiernus Archiepiscopus Mariannensis suppliciter postulaverit ut, ob suorum fidelium bonum et commodum, nova dioecesis erigeretur per divisionem suae archidioecesis, quae, etsi tribus abhinc annis iam dismembrata fuerit, adhuc amplissime patet, et precibus eius auctoritas quoque accesserit venerabilis fratris Nuntii Apostolici in Brasiliana Republica, Nos oblatas preces benigne excipiendas censuimus. Quamobrem de consulto dilectorum filiorum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacrae Congregationi Consistoriali praepositorum et suppleto, quatenus opus sit, quorum intersit vel sua interesse praesumant consensu, de Apostolicae potestatis plenitudine et facultate quoque utentes Romano Pontifici et Sanctae Sedi reservata

in Apostolicis sub plumbo Litteris, quarum initium est *Ad universas Orbis Ecclesias* sub datum diei vigesimae septimae mensis aprilis anni Domini millesimi octingentesimi nonagesimi secundi, libere novam ineundi in Brasilia circumscriptionem dioecesum, quoties id expedire visum fuerit, territorium archidioecesis Mariannensis bifariam dividimus; in parte orientali ipsam archidioecesim Mariannensem coarctamus, in parte vero occidentali, ubi oppidum *Aterrado* exstat, novam dioecesim, Aterradensem nuncupandam, perpetuo erigimus erectamque declaramus in eum, qui sequitur, modum. Praeprimis circumscripta dioecesi Mariannensi usque ad fines orientales paroeciarum vulgo *Formiga, Porto Real, Dores de Judaya* et *Abaede,* hae paroeciae cum reliqua territorii parte, quae ad occidentem vergit et hucusque ad archidioecesim Mariannensem pertinebat, tribuentur novae dioecesi Aterradensi, cui insuper adiicientur duae paroeciae, nempe S. Hieronymi et S. Francisci, a dioecesi Uberabensi avulsae, Ordinario assentiente; ita nempe ut nova dioecesis constiterit sequentibus paroeciis: *Aterrado, Arcos, Abaede, Dores do Iudaya, Formiga, Piumehy, Pimenta, Perobas, S. Ioão da Gloria, S. Roque, Bambuhy, S. Gothardo, Tiros, Morada nova, Porto Real, Arcado, S. Jeronimo* et *S. Francisco.*

Sedem vero et cathedram episcopalem dioecesis noviter erectae constituimus in oppido *Aterrado,* quod proinde ad civitatis episcopalis honorem evehimus cum iuribus et privilegiis, quibus ceterae civitates episcopales iure communi fruuntur; ecclesiam autem parochialem ibidem existentem et Beatae Mariae Virgini a Luce nuncupatae sacram, ad cathedralis statum et dignitatem evehimus, parochiali animarum cura, uti antea, in ea servata: simulque ipsi ecclesiae eiusque pro tempore episcopis privilegia ac iura quibus aliae cathedrales earumque praesules pollent, attribuimus.

Eamdem novam dioecesim Aterradensem suffraganeam facimus metropolitanae ecclesiae Mariannensis illiusque pro tempore episcopum metropolitico iuri praedicti Mariannensis archiepiscopi subiicimus, reservata Nobis et Sanctae Apostolicae Sedi libera facultate novam ineundi dismembrationem noviter erectae dioecesis quandocumque id opportunum visum fuerit.

Quod autem attinet ad dioecesis Aterradensis regimen atque administrationem, ad antistitis pro tempore potestatem, officia ac iura, ad capituli cathedralis vel saltem consultorum collegii institutionem, ad seminarii dioecesani regimen et administrationem, ad vicarii capitularis seu administratoris, sede vacante, electionem, ad ipsorum clericorum et christifidelium iura et officia, ad documentorum traditionem aliaque id

genus, religiose servanda esse iubemus quae sacri canones et praesertim novus Codex iuris canonici ad rem praescribunt.

Insuper ut neoerectae dioecesis Aterradensis antistites et suae dignitatis decorem tueri et suae dioecesis necessitatibus occurrere queant, novae sedis episcopalis dotem ac mensam constitui decernimus ex stipe iam corrogata, ex curiae emolumentis atque ex aliis oblationibus vel subsidiis quae fideles liberaliter daturos esse non dubitamus.

Quoniam vero adest in Urbe collegium Pium Latinum Americanum, ubi clerici fere sub oculis Romanorum Pontificum succrescunt atque sacris instituuntur disciplinis, iubemus ut etiam ab antistitibus Aterradensibus, prout fit ab aliis Americae Latinae episcopis, huc mittantur, quam primum fieri poterit, duo saltem, non intermissa vice, delecti iuvenes, suis sumptibus alendi, qui religionis scientiam in ipso veritatis centro acquisitam cum suis deinde civibus utiliter communicent. Quo vero stabilius et horum clericorum sustentationi atque eiusdem collegii dotationi sit provisum, valde exoptamus ut, cura episcopi pro tempore Aterradensis, quam citius fieri poterit, tot conferantur bona, quot opus sunt ut ex eorum reditibus bini memorati iuvenes, aut modo saltem unus, sustentari queant eosque reditus, ubi primum percipiantur, collegio Pio Latino Americano in perpetuum assignatos volumus.

Quae autem hisce Litteris, Apostolica auctoritate, a Nobis decreta sunt, nulli hominum, ullo unquam tempore, infringere aut iis repugnare vel quomodolibet contraire liceat. Si quis, quod Deus avertat, hoc attentare praesumpserit, sciat obnoxium se evasurum esse poenis a sacris canonibus contra obsistentes exercitio ecclesiasticae iurisdictionis statutis.

Ad haec autem omnia exsequenda deputamus venerabilem fratrem Hyacinthum Angelum Scapardini, archiepiscopum titularem Damascenum atque in Brasiliana Republica Apostolicum Nuntium, eidemque necessarias et opportunas facultates tribuimus, etiam subdelegandi, ad effectum de quo agitur, alium virum in ecclesiastica dignitate constitutum, imprimisque ipsum Mariannensem Archiepiscopum, simulque definitive pronuntiandi super quavis difficultate vel oppositione in executionis actu quomodolibet exoritura, cum onere ad Sacram Congregationem Consistorialem mittendi infra sex menses exemplar authentica forma exaratum peractae exsequutionis, ut in eiusdem S. Congregationis archivo asservetur.

Decernimus denique has praesentes Litteras valituras contrariis quibuslibet, etiam peculiari et expressa mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Domini millesimo nongentesimo decimo octavo, die octava mensis iulii, Pontificatus Nostri anno quarto.

O. Card. CAGIANO
S. R. E. Cancellarius.

C. Card. DE LAI
S. C. Consistorialis Secretarius.

Raphaël Virili, *Protonotarius Apostolicus.*
Ludovicus Schuller, *Protonotarius Apostolicus.*

Loco ✠ Plumbi.
Reg. in Canc. Ap., vol. XVI, n. 21.

LITTERAE APOSTOLICAE

SODALITAS A S. PEREGRINO LAZIOSI IN CURIALI AEDE TAURINENSI S. CAROLI ERECTA INDULGENTIIS DITATUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — A dilecto filio hodierno Provinciali Ordinis Servorum B. M. V. ac parocho aedis S. Caroli in civitate Taurinensi humiles sunt Nobis adhibitae preces, ut piam consociationem, quae vulgo « Compagnia di S. Pellegrino Laziosi » nuncupatur atque in eodem templo canonice erecta exsistit, caelestibus Ecclesiae thesauris locupletare dignaremur. Nos, piis huiusmodi votis obsecundare volentes, praesentium vi, audito etiam dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, apostolica auctoritate Nostra, omnibus ac singulis christifidelibus, qui dictam consociationem in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si, vere poenitentes et confessi, SSmum Eucharistiae sacramentum sumpserint, plenariam; ac tum descriptis, tum pro tempore in dicta consociatione describendis sodalibus, qui, vere poenitentes et confessi ac sacra Communione refecti, memoratam ecclesiam visitaverint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum exstirpatione, peccatorum conversione ac sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, primum qualibet feria tertia, quae singulis mensibus prima recurrit et in qua peculiares ac piae exercitationes in honorem S. Peregrini habentur, dummodo tamen cunctis feriis tertiis mensis praecedentis sacris functionibus, ab Ordinario approbatis, interfuerint; secundum semel in anno, quo die sodalibus placuerit, dummodo saltem, duodecim feriis tertiis, supradictis piis exercitationibus

adstiterint; tertium ultimo novendialis supplicationis die, festum eiusdem S. Peregrini praecedenti, dummodo eidem supplicationi quotidie adfuerint; quartum denique quum defunctis sodalibus praecipue perlitatur, plenariam similiter, quo die opera iniuncta expleverint, omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus ac largimur. Praeterea eisdem sodalibus, corde saltem contritis, qui sive quavis feria tertia cuiuslibet hebdomadae matutinae functioni in honorem S. Peregrini adstiterint, sive quolibet die novendialem praefatam supplicationem celebraverint, septem annos totidemque quadragenas; sodalibus postremo, qui quodvis pietatis caritatisve opus, ex eiusdem piae consociationis praescripto, peregerint, centum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus fidelium in purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die XXVI iunii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status*

EPISTOLAE

I

AD R. P. D. MICHAËLEM O' DOHERTY, ARCHIEPISCOPUM MANILANUM, CETEROSQUE EPISCOPOS INSULARUM PHILIPPINARUM, QUI DE ACTIS CONVENTUS MANILANI COMMUNEM EPISTOLAM DEDERANT.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Pastoralis sollertiae, qua vos Dei gloriae animarumque saluti prospicitis, novo ac praeclaro Nobis documento fuerunt cum Manilanus conventus, proxime actus, tum communis epistola quam istinc ad clerum populumque vestrum dedistis. Considerantibus enim qui status rerum esset in vestris dioecesibus, nihil fuit vobis antiquius quam illa urgere proposita quae ad religionem tuendam fovendamque magis necessaria viderentur. Certe quod scribitis, non parum apud vos sacrorum ministros desiderari, gravissimum est; id vel maiorem Nobis sollicitudinem afferret, nisi pro certo haberemus numquam Iesum Dominum defuturum esse Ecclesiae

suae. Cumque eius sit unius illos vocare qui sui sacerdotii sint participes, dubitari non potest quin eos sit opportuno et tempore et loco excitaturus. Quae igitur prudens consilium suaserit, iis minime neglectis, ut vos facitis, rogemus instanter Dominum messis ut mittat operarios in messem suam, illud reputantes, bonitatem potius in hoc genere quam copiam spectandam esse; eo magis quod bona paucorum studia Deus suae gratiae munere aequare quam plurimis potest. De catholicorum viribus foederandis, equidem conata vestra probamus; cum enim tanta sit adversariorum conspiratio ut fidei donum, unum omnium praestantissimum, a populo christiano eripiant, non minorem oportet esse, episcopis ducibus, consensionem bonorum ut illud integrum inviolatumque conservent. Eiusdem rei causa, permagni sane interest ea omnia adhiberi quaecumque sunt subsidia ad fovendam pietatem morumque disciplinam: cumque huc admodum Codex iuris canonici, qui nuper est editus, pertineat, curas laudamus a vobis in eo positas ut ipsius praescriptionibus religiose obtemperetur. Ad postremum, officia observantiae vestrae complectentes caritate paterna, a Deo petimus ut quae communi consilio statueritis, eis sua ope addat efficacitatem. Auspicem vero caelestium munerum peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, vobis, venerabiles fratres, cunctoque clero ac populo vestris concredito curis, apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die VIII mensis iulii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD REGEM RAJAH RAMA VURMAH, CUI DE SEXAGESIMO EIUS NATALI GRATULATUR.

Serenissime Rex, salutem et prosperitatem. — Iucundus Nobis nuntius allatus est, natalem Te sexagesimum proximo mense octobri celebraturum; ac sane facere non possumus quin Celsitudini Tuae ex animo gratulemur. Permagni enim facimus aequitatem et benevolentiam singularem qua uteris erga catholicos dicionis Tuae; ob eamque rem libenter occasionem arripimus propensissimae in Te Nostrae profitendae voluntatis. Profecto in agendis faustae rei causa publicis laetitiis, non postremi erunt ex Tuis civibus catholici homines; qui quidem ex ipso christianae religionis instituto id habent ut officio obtemperandi obsequendique potestati legitimae cedant nemini. Eos benignitati Tuae com-

mendatos volumus vehementer; quos si tueri perges clementia potentique patrocinio, non modo novam humanitatis laudem assequeris, sed etiam gratissimos cives Tibi in perpetuum beneficio devincies. Interea, felicissima omnia Tibi precamur, illud in primis a Deo petentes ut incolumem Celsitudinem Tuam diu conservet, quaeque posthac gesturus es, ea modis omnibus ad utilitatem et gloriam regni Tui fortunare velit.

Datum Romae apud S. Petrum, die x mensis iulii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

III

AD R. P. D. NATALEM GABRIELEM MORIONDO, EPISCOPUM CUNEENSEM, NATALEM QUINTUM ET VICESIMUM AB INITO SACERDOTIO CELEBRANTEM.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Anniversarium diem, quo tui sacerdotii primitias ante annos XXV Deo libasti, proximo esse mense rediturum, didicimus. Publicis laetitiae significationibus hac tanta temporum tristitia sublatis, fieri non poterat quin clerus populusque tuus suam tibi devotam deditamque voluntatem vellet, ut affertur, ostendere, Deum tua causa communiter sollemniterque supplicando. Huius Nos supplicationis perlibenter venimus in partem qui tuam vel pastoralis ministerii curam vel ipsis optatis Nostris obtemperationem magni facimus. Confidimus ecclesiam istam, te gubernante, cotidie magis in omni christianarum virtutum laude progressuram esse. Quare salutaria omnia a Deo tibi precamur. Caritatis vero erga te Nostrae declarandae gratia, tibi tribuimus ut eo die, divina re perfunctus, papalem benedictionem plenariamque indulgentiam, usitatis condicionibus, praesentibus semel impertias. Ac divinorum auspicem munerum peculiarisque benevolentiae Nostrae testem, tibi, venerabilis frater, tuoque clero ac populo apostolicam benedictionem amantissime in Domino largimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIX mensis iulii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

IV

AD R. P. D. IACOBUM COSTAMAGNA, EPISCOPUM TIT. COLONIENSEM, VICARIUM APOSTOLICUM DE MENDEZ AC GUALAQUIZA, QUEM, OB SACERDOTII NATALEM L, GRATULATIONIBUS ET VOTIS PROSEQUITUR.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Quoniam dena lustra propediem complebis ex quo sacrificandi initium fecisti, gratum Nobis est eam tibi declarare peculiarem benevolentiam qua pro tuis te meritis prosequimur. Novimus quantum ipse laboris, ingenii, diligentiae in Salesianam Sodalitatem, quam quidem vix efflorescentem amplexus es, assidue tot annorum spatio contuleris: maxime ut per Americam inferiorem sua instituta promoveret praeclaro cum religionis civilisque cultus emolumento. Istic enim, te suasore vel auctore, et novae aedes iuventuti educandae a solo extructae sunt et apostolatus excitata studia et ad ipsos indigenas multis in locis christianum nomen propagatum. Tantis autem occupationibus distentus, multiplices tamen easdemque frugiferas scriptiones edendas curavisti ad pietatem morumque disciplinam modis omnibus fovendam. Gratulamur igitur ubertim hucusque virtuti tuae favisse Deum; a quo multam tibi aetatis meritorumque accessionem precamur. Quo autem fructuosiorem eum efficiamus faustum diem, tibi damus libenter ut papalem benedictionem plenariamque indulgentiam, usitatis condicionibus, semel populo, cum volueris, impertias. Atque auspicem divinorum munerum praecipuaeque caritatis Nostrae testem, tibi, venerabilis frater, iisque omnibus quibus praees, apostolicam benedictionem peramanter in Domino largimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXXI mensis iulii MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

V

AD R. P. D. VICTOREM ARRIEN, ARCHIEPISCOPUM PLATENSEM, CETEROSQUE EPISCOPOS BOLIVIAE, QUORUM COMMUNI EPISTOLAE RESCRIBIT.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Varie sane affecti sumus eis litteris quas in annuo auspicando conventu ad Nos conscripsistis. Etenim cum libenter fidei et observantiae vestrae

significationem acceperimus, tum graviter tulimus difficultates quas ipsi iure conquesti estis: in primisque paucitatem sacerdotum qui per immensitates istarum dioecesium sacro ministerio fungantur. Hac quidem de re vos in eo coetu salutaria consilia cepistis. Profecto in ecclesiis idoneum conformare atque instituere clerum caput est: praecavendum tamen ne minus digni quoque, necessitatis causa, in sacerdotium admittantur; « nec enim quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a « Deo, tamquam Aaron ». Itaque non quot sed quos sacrorum ministros assumamus perpendere debemus; omniaque experti quae ad sacerdotii studium in iuventute fovendum suadeat prudentia, diligenter rem Deo, cuius in manu est, commendemus. Neque is certe « qui vult omnes « homines salvos fieri » negaturus est umquam salutis huius opportuna subsidia; vult vero per administros sacrorum apud cunctas gentes divinae redemptionis perpetuare beneficia. De Codice iuris canonici proxime promulgato, nullum dubium esse potest quin, adnitentibus vobis, eos fructus istic quoque allaturus sit qui exspectationi Nostrae respondeant, christianae vitae disciplinam provehendo. Ceterum peculiarem quamdam Nobis curam esse de religiosis Boliviae negotiis, satis compertum, venerabiles fratres, habetis ex eo quod proprium istuc legatum misimus, qui Nostram apud vos personam gereret, vosque auctoritate Nostra omnibus in rebus adiuvaret. Pergite igitur coniuncte cum Internuntio Nostro, ut facitis, pro Dei gloria animarumque salute laborare, illud considerantes, ea, quae desint industriae sollertiaeque nostrae, suppleturum esse Deum sua gratia. Cuius auspicem ac benevolentiae Nostrae testem, vobis, venerabiles fratres, et clero populoque vestro apostolicam benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die IV augusti MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

VI

AD CATHARINAM SCHYNSE, SODALITATIS « CATHOLICARUM MULIERUM MISSIONIBUS IUVANDIS » PRAESIDEM GENERALEM, XXV REDEUNTE NATALI, EX QUO EADEM PIUM OPUS CONDIDERAT.

Dilecta filia, salutem et apostolicam benedictionem. — Quod Nobis litterarum officio nuper nuntiabas, natalem proxime completum iri quintum et vicesimum cum istam societatem, cui praees, pie constituisti,

gratum sane fuit. Quid enim praestantius esse potest, quidve in praesens opportunius quam sancte, ut vos habetis propositum, cultum Sacramenti augusti pro vestra parte fovere, simulque tenuitati consulere earum aedium in quibus necessaria altarium supellex desideretur? In quo quam impensa exstiterit hoc toto tempore tua industria et labor, cum ex magno sodalium numero, tum ex uberrimis religionis pietatisque fructibus metiri licet. Iure igitur plus semel opus tuum salutare Nostri decessores f. r. Leo XIII ac Pius X non modo laudibus, sed etiam privilegiis, praesertim per memorabiles Apostolicas Litteras die XXIV maii MCMX datas, ornaverunt: quae omnia privilegia Nosmet ipsi his Litteris confirmamus; eo libentius quod tua illa in Ecclesiam promerita, in dies quidem aucta quo magis variis premebaris difficultatibus, obtemperandi observandique studio cumulare consuevisti. Itaque nihil est quod in rerum asperitate demittas animum; vires enim ut ei vincendae par sis, Ille tibi certe est allaturus cui tu navas sanctissimam operam; quae quidem eo acceptior Deo erit, quo ad persequendum difficilior. Ceterum id fore confidimus ut ista sodalitas, quae, te auctore ac duce, tam bene usque adhuc de religione merita est planeque Apostolicae huic Sedi satisfecit, in posterum quoque, temet ipsa moderante, feliciter progrediatur; eamdemque episcopi omnes cum clero iuvare tuerique velint, illud considerantes, uti omnino in Christi Ecclesia, ita etiam vestro in opere quandam inesse notam catholicitatis, ex cultu divinae Eucharistiae maxime elucentis, quem vos promovere summo studio contenditis. Ac caelestium munerum auspex itemque testis paternae caritatis Nostrae apostolica sit benedictio, quam tibi, dilecta filia, et iis omnibus quas habes operis adiutrices, amanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die VII augusti MCMXVIII, Pontificatus Nostri anno quarto.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

DECRETUM

DE EXTENSIONE FACULTATUM QUORUMDAM ORDINARIORUM DURANTE BELLO

Decreto diei 25 aprilis huius anni, quod incipit *Proxima sacra,* dum statuebatur facultates plures, quas communibus indultis S. Sedes Ordinariis concedere solebat, finem esse habituras die qua canonici iuris Codex vim exerere inciperet; simul circa matrimoniales dispensationes, praeter ea quae Codex tribuebat, SSmus. D. N. Benedictus PP. XV indulgebat ea quae sequuntur:

a) ut locorum Ordinarii in America, in insulis Philippinis, in Indiis Orientalibus, in Africa extra Mediterranei maris oras et in Russia, per quinquennium, servatis canonicis regulis, dispensare valerent ab impedimentis minoris gradus, et matrimonia ob eadem mpedimenta nulliter contracta in radice sanare quirent;

b) ut iidem Ordinarii pariter per quinquennium dispensare possent etiam ab impedimentis maioribus, iuris tamen ecclesiastici (duobus solummodo exceptis) et ab impedimento impediente mixtae religionis, et matrimonia ob impedimenta maiora nulliter contracta in radice sanare.

Haec tamen facultas circumscribebatur conditione ***si petitio dispensationis ad S. Sedem missa sit et urgens necessitas dispensandi supervenerit, pendente recursu;***

c) denique ut Ordinarii Galliae, regni uniti Magnae Britanniae et Hiberniae, Germaniae, Austriae-Ungariae et Poloniae, durante bello, quoties aditus ad S. Sedem difficilis aut impossibilis saltem per mensem praevideatur, iisdem facultatibus uti possent, quae sub litteris *a)* et *b)* remotioribus aliis Ordinariis erant concessae.

Verum ex parte plurium Americae Ordinariorum observatum est, ex defectu securitatis maris, praesentis belli causa, se in conditione versari vel peiori ac Ordinarii Europae sub littera *c)* recensiti; ideoque supplices preces porrexerunt ut pari indulto ac illi munirentur: certum enim est in praesenti rerum statu plus quam mensem requiri ad S. Sedem ex America adeundam.

Porro SSmus Dominus hisce postulationibus, quae iustae sibi visae sunt, annuendum censuit; ideoque praesenti S. Congregationis Consistorialis decreto benigne pro tempore praesentis belli indulget ut Ordinarii locorum remotiorum, de quibus sub littera *a)*, dispensare valeant ab impedimentis maioribus et ab impedimento impediente mixtae religionis, et sanare in radice matrimonia nulliter contracta ob dirimens impedimentum de quo supra, quin obligati sint conditionem illam et restrictionem, sub littera *b)* appositam, servare, hoc est *si petitio dispensationis ad S. Sedem missa sit et urgens necessitas dispensandi supervenerit, pendente recursu.*

Debebunt tamen singuli Ordinarii in fine cuiuslibet anni, quousque dura haec rerum conditio perseverabit, rationem reddere S. Congregationi de Sacramentis de specie et numero dispensationum quas ipsi concesserint, eaque occasione iuribus eiusdem S. Congregationis circa taxarum solutionem satisfacere.

Praesentibus valituris, adiunctis, quae modo sunt, perdurantibus, et contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae ex S. C. Consistoriali, die 2 augusti 1918.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

II

DIVIONENSIS

ERECTIO DIGNITATIS SUB TITULO DECANATUS EIUSDEMQUE COLLATIONIS IN FAVOREM R^EV.MI D.NI IOSEPHI GEOFFROY, VICARII GEN. DIOECESEOS.

DECRETUM

Cum Ordinarius Divionensis, de cathedralis Capituli consensu, enixe postulaverit ut in eodem Capitulo, ad normam canonum 393 et 394, dignitas sub titulo Decanatus erigatur, eaque Revmo Dño Iosepho

Geoffroy, ipsius Vicario Generali, conferatur; SSmus Dñus Noster Benedictus PP. XV, votis Revmi Oratoris necnon cathedralis Capituli ab infrascripto Cardinali Sacrae Huius Congregationis Secretario relatis, libentissime obsecundans, utramque gratiam concedere dignatus est; firma tamen in futurum reservatione collationis primae Dignitatis, ad tramitem iuris: contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 2 augusti 1918.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

Ioannes Bapt. Rosa, *Substitutus.*

III

DUBIUM

CIRCA LEGES ET DECRETA CONCILIORUM PROVINCIALIUM WESTMONASTERIENSIUM.

Quaesitum fuit utrum dismembrata proximis praeteritis annis ecclesiastica provincia Westmonasteriensi et creatis ex ea novis quatuor provinciis, leges et decreta Conciliorum provincialium Westmonasteriensium, quae praecesserunt, quaeque annis 1852, 1855, 1859 et 1873 celebrata sunt, adhuc vim obligandi habeant et debeant ab omnibus ad unguem servari; an potius in novis provinciis valere cessaverint, nec amplius ea rata ac firma haberi debeant.

Re maturo examini subiecta, SSmus D. N. Benedictus PP. XV iussit responderi:

Affirmative ad primam partem, salvis tamen novi Codicis praescriptionibus si et in quantum legibus et decretis dictorum Conciliorum derogaverint; *negative* ad secundam partem.

Et mandavit ut resolutio publici iuris fieret, eam in *Actis Apostolicae Sedis* inserendo.

Datum Romae, ex Secretaria S. Congregationis Consistorialis, die 2 augusti 1918.

✠ C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

IV

DECRETUM

DE DILATIONE RELATIONIS DIOECESANAE PRO EPISCOPIS AMERICAE.

Proximo anno 1919 Rmi Ordinarii dioecesum totius Americae, iuxta decretum *A remotissima* S. Congregationis Consistorialis et Codicis praescriptiones (can. 340), obligatione tenentur relationem conficiendi de suae ecclesiae statu simulque visitandi, servata norma can. 341, sacra Apostolorum Limina.

Quamvis autem auspicandum sit ut immane bellum, quo universum humanum genus cruciatur, finem cito habiturum sit, quum tamen in ancipiti res sit et interim romanum iter ex America difficile sit et periculis plenum, idcirco SSmus D. N. Benedictus PP. XV, hoc S. Congregationis Consistorialis decreto, benigne indulget, ut memoratae obligationis adimplementum Episcopi omnes differant ad futurum subsequentem annum 1920.

Quod si anno 1920 eadem infeliciter perseverabunt adiuncta, quod tamen Deus in sua magna misericordia avertat, tunc iidem Rmi Episcopi pro currenti secundo quinquennio dispensati manebunt a visitatione ss. Liminum, firma tamen obligatione conficiendi relationem de statu dioecesis, eamque ad S. Congregationem Consistorialem, meliori quo poterunt modo, quamprimum transmittendi.

Contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria S. Congregationis Consistorialis, die 8 augusti 1918.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

V

DESIGNATIO QUORUNDAM ORDINARIORUM PRO APPELLATIONE A METROPOLITIS IUXTA CAN. 1594, § 2.

2 augusti 1918. — Emus Archiepiscopus Panormitanus designavit Ordinarium Mazariensem.

— Rmus Archiepiscopus Bambergensis, Ordinarium Herbipolensem.

2 augusti 1918. — Rmus Archiepiscopus Vercellensis, Ordinarium Novariensem.

— Rmus Archiepiscopus Urbinatensis, Ordinarium Pisaurensem.

9 augusti. — Rmus Archiepiscopus Cassiliensis, Ordinarium Vaterfodiensem et Limoriensem.

SSmus D. N. Benedictus PP. XV, audita relatione Emi Secretarii Sacrae Congregationis Consistorialis, designationes ut supra factas approbare dignatus est.

VI

PROVISIO ECCLESIARUM

S. C. Consistorialis decretis, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

29 iulii 1918. — Titulari episcopali ecclesiae Halicarnassensi praefecit R. D. Stanislaum Gall, quem deputavit in Auxiliarem Rmi archiepiscopi Varsaviensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Arcalonitanae R. D. Adalbertum Stanislaum Owezarek, quem deputavit in Auxiliarem Rmi Episcopi Wlatislaviensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Achantinae R. D. Wladislaum Krynicki, quem deputavit in Auxiliarem eiusdem Rmi Episcopi Wlatislaviensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Barcaei R. D. Adulphum Szelazek, quem deputavit in Auxiliarem Rmi Episcopi Plocensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Chanathensi R. D. Paulum Kubicki, quem deputavit in Auxiliarem Rmi Episcopi Sandomiriensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Cusarum R. D. Romualdum Ialbrzykowski, quem deputavit in Auxiliarem Rmi Episcopi Augustoviensis.

augusti. — Titulari archiepiscopali ecclesiae Diocletianopolitanae R. P. D. Antonium Augustum De Assis, hactenus episcopum Guaxupensem, quem deputavit in Auxiliarem R. P. D. Silverii Gomes Pimenta, archiepiscopi Mariannensis.

3 augusti. — Cathedrali ecclesiae Tutelensi R. D. Ioannem Castel, vicarium generalem Apamiensem.

9 augusti. — Titulari episcopali ecclesiae de Capharnaum R. D. Aloisium Barlassina, vicarium curatum perpetuum S. Ioannis in Laterano.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

PADERBORNEN.

SUPER ELEEMOSYNIS MISSARUM

Die 10 novembris 1917

SPECIES FACTI. - Rmus Episcopus Paderbornensis, idemque Administrator Vicariatus apostolici Anhaltini, a S. Sede iampridem impetravit indultum, vi cuius sacerdotes suae dioecesis ac vicariatus accipere valerent stipendium secundae Missae vulgo *binatae*, necnon Missae *pro populo* litandae festis abrogatis, ea tamen lege ut illud traderent ipsi Ordinario, in utilitatem Pii operis a Collegio Leonino nuncupati impendendum. Idem porro Episcopus nuper supplici libello quae sequuntur huic S. Congregationi exposuit: « A nonnullis sacerdotibus dubia mihi « proposita sunt, utrum parochis qui festis suppressis Missam cantatam, « sive manualem sive fundatam, quae dominica praecedenti praenun- « ciata fuerit cum indictione diei et horae, celebrant, et sacerdotibus, « qui iterato sacro dominicis et festis de praecepto Missam fundatam « celebrant, liceret ad Episcopum transmittere tantummodo stipendium « Missae lectae iuxta taxam dioecesanam, an ipsi deberent tradere inte- « grum stipendium per constitutiones dioecesanas pro Missis aut per « fundationem statutum. Dubiis propositis respondi: *Si diebus festivis « abrogatis exequiae vel nuptiae fiunt et parochus Missam cantatam « exequialem vel pro sponsis celebrare debet, stipendium usitatum pro « Missa privata tantum nobis tradendum est; in omnibus aliis casibus « vero stipendium integrum sive manu oblatum sive ex fundatione sta- « tutum nobis transmittendum est* ».

« Humillime peto ut Sancta Sedes hanc meam decisionem pro sacer- « dotibus territorii mei approbare velit.

« Aequum enim censeo, quod parochi, qui in festis abrogatis Missam « exequialem aut nuptialem cum cantu celebrare *debent*, stipendium « pro Missa lecta tantum tradant, cum alias iura stolae ipsorum dimi- « nuerentur. In omnibus autem aliis casibus parochi Missam cum cantu « celebrare minime *obligati* sunt et stipendia pro Missis lectis semper « habent. Ne quaeritandis Missis cum cantu species avaritiae in sacrificii « sanctissimi celebrationem irrepere videatur, ex re esse censui, quod

« parochi integrum stipendium, sive manuale sive fundatum, favore « Collegii Leonini tradant. Porro parochi et alii sacerdotes, qui diebus « dominicis et festivis duas Missas in commodum animarum celebrare « debent, nullum detrimentum patiuntur, si integrum stipendium ma- « nuale vel fundatum tradunt, quia congruo salario eorum alias suffi- « cienter provisum est ».

Synopsis disceptationis. - Super hac re aliquis requisitus de suo voto H. S. C. Consultor supra relatum Episcopi decretum in utraque parte approbari posse censet, hisce adductis rationum momentis. Quod primam partem attinet, recte ratiocinatur Episcopus, aliter fieri non posse, quin parochis debita iura stolae detrahantur. Sed praeterea attendendum videtur agi in casu de Missis solemnibus cum cantu, quibus nempe extrinsecus labor et incommodum praeter ordinem subest: at vero Haec Sacra Congregatio, quae semper districtissime prohibuit ne pro altera Missa in casu binationis quidquam perciperetur a celebrante, ultro permisit in casu quo Missa illa cum cantu persolvi deberet, remunerationem aliquam, « non pro Missae applicatione », sed dumtaxat, « intuitu laboris et incommodi »; cf. S. C. C., *Treviren.*, 23 mart. 1861, ad I.

Haec eadem adducta ratio obstare quidem videretur quominus Episcopi oratoris decretum in altera sua parte probetur: nam etiam in hac altera parte sermo est de Missis cum cantu, ac propterea eadem subest ratio extrinseci laboris et extraordinarii incommodi subeundi. At difficultas facile evanescit, si consideretur praefata resolutione diei 23 mart. 1861 permissionem in casu conscientiae et arbitrio Episcopi concessam fuisse: « *Posse permitti, prudenti arbitrio Episcopi,* aliquam remunerationem « intuitu laboris et incommodi, exclusa qualibet eleemosyna pro appli- « catione Missae ». In casu autem Episcopus pro suo prudenti arbitrio id permittendum minime censet, ne inconveniens et admiratio suboriatur ex studiosa, quae secus contingere posset, Missarum cum cantu queritatione, ex parte eorum sacerdotum et parochorum qui Missarum simplicium copia non destituuntur. Utique huiusmodi inconveniens non subest, si agatur de Missis fundatis; verumtamen tunc quoque parochis ius retinendi integrum stipendium esset dumtaxat si ipsum « locum teneret congruae parochialis », prout explicite cavet decretum *Ut debita,* § 15; quod a casu exsulare videtur, quum Episcopus doceat « congruo salario « eorum - i. e. parochorum et aliorum sacerdotum - *alias* sufficienter pro- « visum est ». Quamobrem, attento praesertim quod indultum impetraverit Episcopus, non favore parochorum, sed favore Operis Pii, quumque non resultet decretum de quo agitur alicuius ius laedere, ipsum susti-

nendum est, immo, quia ad malam avaritiae speciem a clero propellendam conceptum, prudens et laudabile apparet. Hucusque Consultoris votum.

Ex officio vero haec ad rem magis explanandam et enucleandam addebantur. 1. Generali quadam ratione, ex praxi et decretis H. S. C., videri in hoc et similibus casibus integram Missarum eleemosynam devolvendam esse favore Pii Operis dioecesani, ceu resolutum fuit in una *Sancti Deodati* diei 27 februarii 1905, ad 2. Proposito enim hoc dubio: « Vigore plurium indultorum idem Episcopus Sancti Deodati concedere « potest sacerdotibus suae dioecesis facultatem recipiendi eleemosynam « vel pro secunda Missa vel pro Missis dierum festorum in Gallia sup- « pressorum, dummodo supradicta eleemosyna pro suae dioecesis ope- « ribus piis applicetur. Porro vestigiis trium suorum antecessorum inhae- « rens, idem Episcopus orator concessit sacerdotibus ut quaecumque « sit eleemosynae quantitas, ad cancellariam episcopalem non mittatur « nisi eleemosyna synodalis, idest lib. 1.50. Quaeritur an haec Episcopi « concessio sit legitima »; responsum vero prodiit: *Negative.*

Et merito. Sicut enim eleemosyna ex integro tradenda est Missam celebrantibus, cum hanc offerens totam det intuitu oneris quod eis imponit, a pari aequum est ut stipendium, pro quo percipiendo apostolicum indultum in themate concessum est, piis operibus ex integro applicetur. Eo vel fortius quia, si iisdem sacerdotibus excessum communis eleemosynae retinere fas esset, indultum ipsum haud unice - ut par est - pia opera respexisset.

2. Verum haec generalis regula suas patitur exceptiones, non quidem ex titulo eidem Missae intrinseco, sed ex aliis titulis ipsi celebrationi extrinsecis. Iamvero inter hos titulos, qui nonnisi per accidens sacro ministerio annectuntur et sunt pretio aestimabiles, nedum *iura congruae vel stolae paroecialis,* sed etiam *maius incommodum vel labor* vel etiam *industria personae* accensentur.

Quoad iura congruae aut stolae nullum superesse videtur dubium. Siquidem in una *Monacen.,* diei 25 iulii 1875, quae confirmata invenitur ab ipso decreto H. S. C. *Ut debita,* diei 11 maii 1904, « attento quod « eleemosynae missarum quorumdam legatorum pro parte locum tene- « rent congruae parochialis, Emi Patres censuerunt licitum esse paro- « cho, si per se satisfacere non possit, eas missas alteri sacerdoti com- « mittere, attributa eleemosyna ordinaria loci sive pro missis lectis sive « cantatis » (*Acta S. Sedis,* vol. 36, pag. 672). Similiter in altera *Colonien.,* diei 25 iulii 1874, ad 5, quum exhibitum fuerit sequens dubium: « In celebrandis matrimoniis exequiisve defunctorum iura stolae paro-

« cho non in cumulo solvuntur, sed certa portio assignata est pro sin-
« gulis actibus ad has functiones rite persolvendas requisitis. Hinc certa
« quoque eleemosyna, eaque pinguior quam pro ceteris missis manua-
« libus, ab Ordinario fixa est tam pro missis nuptialibus quam pro
« missis exequialibus, quarum celebratio de iure et consuetudine ad
« parochos spectat ». Sacra haec Congregatio respondit: « Cum agatur
« de iuribus stolae satis esse si parochus retribuat celebranti eleemo-
« synam ordinariam » (*Acta S. Sedis*, vol. 8, pag. 75).

Quum itaque in eleemosynis harum Missarum ratio habenda sit etiam *de iuribus stolae vel congruae* parochialis, consequi videtur quod non integrum stipendium, sed ordinarium dumtaxat tradendum sit sacerdoti eas Missas celebranti. Quod valere etiam videtur quum eleemosyna Missae binatae vel *pro populo* consignanda est Ordinario ad pias causas, quia ubi eadem est ratio, eadem esse debet iuris dispositio.

3. Nec aliter sentiendum videtur ad ceteros titulos missae extrinsecos quod attinet, nempe ad maiorem *laborem aut extraordinarium incommodum* aut etiam *industriam personae*, prout ex pluribus huius S. C. decisionibus eruitur.

Ita in laudata *Treviren.*, diei 23 maii 1861, propositis his dubiis: « 1° utrum parochi qui, ut menti fundatorum fiat satis, diebus domi-
« nicis et festis binam dicunt Missam et pro benefactoribus Promissa-
« riarum applicant, salarium ex fundo Promissariarum pro peculiari
« labore percipere possint; 2° utrum parochi, qui pro necessitate cir-
« cumstantiarum diebus dominicis et festis sive in ecclesia parochiali
« sive filiali dissita bis celebrant, tradita simul doctrina christiana, pro
« peculiari labore et industria certum salarium annuum a parochianis
« oblatum percipere valeant » haec S. C. respondit: « Posse permitti,
« prudenti arbitrio Episcopi, remunerationem intuitu laboris et incom-
« modi, exclusa qualibet eleemosyna pro applicatione missae » (*Acta S. Sedis*, vol. 1, pag. 15).

Item in *Lugdunen.*, 31 ianuarii 1880, plures Episcopi Galliae exposuerunt, se obtinuisse apostolicum indultum applicandi piis operibus dioecesanis stipendium quarumdam Missarum pro populo a parochis litandarum, sed nonnulli ex his, misso ad Episcopum stipendio ordinario, excessum pinguioris eleemosynae a fidelibus oblatae retinebant, contendentes in casu titulum extrinsecum adesse, vel *laborem extraordinarium* si Missa sit cum cantu aut publice praenunciata in dominica praecedenti, si iter sit faciendum, vel praesertim *liberalitatem* intuitu solius personae sponte et evidenter impertitam. Unde dubio:

« An parochi, misso ad Episcopum stipendio a statutis dioecesanis « taxato, valeant Missarum eleemosynae excessum retinere in casu » ab hac S. C. responsum fuit: « *Negative,* nisi morali certitudine constet, « excessum communis eleemosynae oblatum fuisse intuitu personae « vel ob maiorem laborem aut incommodum » (*Acta S. Sedis,* vol. 13, pag. 256).

Pariter in *Bambergen.,* 17 iunii 1905, Archiepiscopus huius dioecesis, quum indultum a S. Sede obtinuisset ut stipendia sive secundae Missae, quam omnes suae dioecesis sacerdotes ob ipsorum penuriam binando litant, sive Missae a parochis et curatis in festis suppressis celebratae in favorem seminarii dioecesani cederent, ab hac S. C. postulavit: « Utrum sacerdotes dicto privilegio utentes, etiam in casu quo Missam « cum cantu celebrent, teneantur integrum stipendium inde perceptum « tradere, an ipsis liceat taxam dioecesanam tantum pro Missis lectis « normatam tradere, reliquam autem stipendii partem (post remunera- « tionem pro Missis cantandis erogatam) pro se retinere »; et hoc responsum prodiit: « Communicetur Archiepiscopo resolutio diei 31 ianua- « rii 1880 in *Lugdunen.* » (*Acta S. Sedis,* vol. 38, pag. 211).

Demum in *Annecien.,* diei 24 martii 1906, ad dubia ut sequitur: « 1° Quando parochi diebus festis suppressis celebrant Missam canta- « tam sive manualem sive fundatam, quae in dominica praecedenti « praenunciata fuerit cum indicatione diei et horae, licetne ipsis ad « Episcopum transmittere tantummodo stipendium Missae lectae iuxta « taxam dioecesanam (*favore nempe seminarii dioecesani erogandum*), « an debent tradere integrum stipendium per constitutiones dioecesa- « nas pro huiusmodi Missis praestitutum; 2° si Missam exequialem « cum cantu praedictis diebus celebrant, satisfaciuntne suae obligationi « mittendo stipendium Missae lectae communis iuxta taxam dioecesa- « nam, an debent mittere stipendium Missae cantatae iuxta praedictam « taxam, salvis iuribus stolae », haec eadem S. C. ita respondendum censuit: « Ad utrumque *affirmative* ad primam partem, *negative* ad « secundam, quoties morali certitudine constet, augmentum communis « eleemosynae datum fuisse ob maiorem laborem vel incommodum, ad « quae aliunde parochus obligatus non sit » (*Acta S. Sedis,* vol. 39, pag. 226).

Ex quibus colligi posse videtur, sacerdotes in themate, praeterquam in casu quo agatur de iuribus congruae vel stolae, non teneri totum Missae stipendium tradere Ordinario ad causam piam, etiam aliis in casibus, quum videlicet moraliter constet excessum communis eleemosynae quamdam praeseferre remunerationem ob maius incommodum

vel laborem vel etiam ob intuitum ipsius celebrantis. Hinc Episcopi Paderbornensis decretum, saltem quoad alteram partem, haud sustineri posse videtur.

Nec ex adverso valet ratio eiusdem Episcopi ex eo deprompta quod « parochi nullum detrimentum patiuntur si integrum stipendium manuale « vel fundatum tradunt, quia congruo salario eorum alias sufficienter « provisum est ». Nihil enim refert, divesne an pauper sit celebrans, et utrum ex beneficio ecclesiastico satis habeat unde vivat. Nam, uti docet Fagnanus in capite *Fraternitatem, de sepulturis,* n. 83, « sacri canones « in assignatione stipendii non considerant paupertatem, sed mercedem « laboris, cum nemo militet propriis stipendiis » (cap. *Cum ex officii, de praescript.*).

Resolutio. - Propositis igitur, cum relatis animadversionibus, in plenario Emorum S. Congregationis Concilii Patrum conventu, in Palatio Apostolico Vaticano die 10 novembris 1917 habito, precibus Ordinarii Paderbornen., super his rescribendum Emi Patres censuere:

« Decisionem Episcopi probari, nisi morali certitudine constet, excessum communis eleemosynae oblatum fuisse intuitu personae vel ob « maiorem laborem aut incommodum; uti resolutum fuit in *Lugdunen.* « coram H. S. C. die 31 ianuarii 1880 ».

Quam resolutionem SSmus Dnus Noster D. Benedictus Div. Prov. PP. XV, referente infrascripto S. C. C. Secretario in audientia diei 12 eiusdem mensis et anni, confirmare et approbare dignatus est.

I. Mori, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

NOMINATIO

Brevi Apostolico nominatus est:

9 augusti 1918. — *Auxiliaris Patriarchae Hierosolymitani* R. D. Aloisius Barlassina, vicarius parochus Archibasilicae Lateranensis.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

SANCTI LUDOVICI

DECRETUM INTRODUCTIONIS CAUSAE BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS SERVI DEI FELICIS DE ANDREIS, SACERDOTIS ET PRIMI SUPERIORIS CONGREGATIONIS MISSIONIS IN AMERICA.

Demontii in oppido, dioecesis Cuneensis, olim Taurinensis, die 12 decembris anni 1778 e piis parentibus ortus eademque die baptizatus est Felix De Andreis. Octennis sacro chrismate confirmatus, adhuc puer in profundum flumen lapsus, Deo adiuvante, mirifice servatur incolumis. In aetate quindecim annorum collegium ingressus liberalibus studiis, praecipue poëticis, incumbens, ad Sodalitatem Missionis amplectendam se inclinatum ostendit. Mox eiusdem sodalitatis Visitatori suum pandit animum ac desiderium, sed, ob versatile ingenium variosque studiorum cursus, obstrusam sibi reperit viam ad optatum finem assequendum. Attamen, nec deterritus nec desistens et ad omnia dispositus, tandem voti compos efficitur. Dilectis musis valedicens, prius ad probationem et post annum ad tyrocinium in Novitiatu Missionis Montis Regalis anno 1797 admittitur. Tyrocinio laudabiliter absoluto, per aliquod tempus Taurini studiis operam dedit, eaque in Collegio Placentino prosequutus feliciter absolvit. Sacros subdiaconatus, diaconatus et presbyteratus Ordines rite suscepit, divinae gloriae ac suae suique proximi aeternae saluti unice intentus. Sacerdotio insignitus, superiorum iussu, variis moderatoris, praeceptoris et concionatoris muneribus cum laude et fructu perfunctus est. In linguis litterisque latinis, graecis, hebraicis, gallicis et hispanis valde eruditus, scientiarum quoque naturalium, mathesis, geographiae, chimicae, pharmaceuticae, medicinae et musicae studiosus exstitit cultor. Theologicas tamen disciplinas cum iure canonico et sacram Scripturam cum Sanctorum Patrum et doctorum commentariis singulari sedulitate ac pietate excoluit et docuit, tum in cathedra, tum in sacro ministerio, maxime in seminariis, monasteriis aliisque piis institutis. In exteras quoque regiones et apud infideles Christi verbum praedicare eiusque fidem propagare cupiens, licentiam petiit atque obtinuit cum magna sui animi laetitia, licet ad tempus magis opportunum eiusmodi licentiae exsecutio protracta sit. Interim tum Placentiae, tum

Romae, aliud opus eidem demandatum est. Mense enim martio anno 1806, Provinciae Romanae Visitator Felicem De Andreis in Urbem accivit eique concredidit praeter theologiae dogmaticae cathedram in domo Missionis, prope Curiam Innocentianam, varia ministeria praedicationis et confessionis intra et extra domum in cleri et populi utilitatem, praesertim apud collegia, instituta familiasque religiosas, et apud coetum sacerdotum S. Pauli, in quem fuit cooptatus et moderatorum consilio adscriptus. Unde in magnam venit aestimationem tum Cardinalis de Somaglia, in Urbe Vicarii generalis, tum ipsius Summi Pontificis, qui eum episcopali dignitate dignum iudicavit. Quantum vero Dei Famulus, theologiae doctor ac praeceptor datus tam clericis Congregationis Missionis quam alumnis Collegii de Propaganda Fide, itemque optimus concionator, et missionarius, ad fidei morumque integritatem excitandam et servandam Romae adlaboraverit, tum sub hostili dominatione et exsulante Pio VII sa. me., tum restituta Ecclesiae ipsique Summo Pontifici libertate et pace, probatissimi viri ecclesiastici et laici privatis publicisque documentis testati sunt. Vertente anno 1815 Rmus Du Bourg, Novae Aureliae in America septentrionali episcopus renuntiatus, Romam venit, ut debitum honorem et obedientiam Apostolicae Sedi et Romano Pontifici praestaret atque etiam idoneos ac dignos suae dioecesi operarios provideret. In supradicta domo Missionis hospitio exceptus, facile invenit ipsum Sodalitium Missionis in sua dioecesi et nominatim in civitate S. Ludovici utiliter et opportune instituendum. Difficultatibus exortis et, Deo auxiliante, devictis, de amplissima suorum superiorum licentia et Summo Pontifice augusta sua praesentia auspicante et benedicente, Felix De Andreis cum selectis sodalibus profectus est in regiones longinquas, dum episcopus Du Bourg prae gaudio gestiebat de thesauro sibi suaeque dioecesi comparato. In itinere per sex menses substitit et mansit Burdigalae, ubi aliquot munera ab Archiepiscopo dioecesano sibi commissa in carceribus, valetudinariis et apud Vincentianas Puellas Caritatis recte libenterque explevit. Ab ipso episcopo Du Bourg suae Congregationis Visitator recognitus et vicarii generalis dioecesis titulo et officio decoratus, una cum sociis varias Americae septentrionalis regiones laboriosis itineribus sacrisque expeditionibus perlustravit, bonum effundens semen congruumque colligens fructum. Ipse Dei Famulus scripto retulit se suosque sodales, dum S. Thomae prope *Bardstowon* urbem degerent, sub egregiis viris Dñis Flaget, episcopo, ac David, Missionario, illius missionis tyrocinium egisse in doctrina linguarum, in agnitione regionis, in ministerii exsperimento, in functionum opportunitate et in vita publica et privata sacerdotis missionarii. Illic theologiae tradendae

et ministerii operibus addictus, Felix cum sociis repente ad civitatem S. Ludovici mittitur ibique paroeciam S. Genovefae regendam suscepit. Ad exemplum Divini Pastoris, factus forma gregis ex animo, finem suae missionis, quem ita exprimere solebat: « Evangelizare pauperibus misit me », recta intentione, ardenti studio solertique opere assequutus est. Quo autem Congregatio Missionis in Americae regionibus, ad normas legesque statutas, stabile domicilium poneret et sese diffunderet, annuente et consentiente praesule Du Bourg, novitiorum collegium in ipsa urbe S. Ludovici die 3 decembris 1817 institutum fuit, sub titulo et praesidio S. Francisci Xaverii. Huic collegio adiectisque scholis praepositus est moderator, rector ac doctor Felix De Andreis; sub cuius disciplina novitii et alumni sapientibus paternisque magistri curis iugiter responderunt. Inito etiam consilio cum eodem Praesule, Dei Famulus beneficia missionis extendere cogitabat ad gentes lingua, natura et moribus barbaras atque sylvestres; et ad hoc ipsarum linguam vernaculam didicerat, eisque excipiendis et iuvandis totus erat et ad omnia paratus. Verum vir Dei, post tot exantlatos labores viribus debilitatus, horam e vita discessus sibi appropinquare sentit et beatam retributionem, servo bono et fideli promissam a Domino Deo, placida quietaque constantia expectat. Incarnationis et Passionis Domini devotissimus, Deiparae Virginis amantissimus filius, et sanctorum Francisci Xaverii, Francisci Salesii suique patris legiferi Vincentii a Paulo addictissimus discipulus et fidelis imitator, infirma valetudine iam affectus et insanabili morbo correptus in dies ingravescente, extrema Ecclesiae sacramenta piissime suscepit; et posteaquam sodalibus, adstantibus et moerore afflictis, fidei et caritatis suae testimonia et pignora cum paterna benedictione, effuso animo, praebuerit, placide e vita migravit, die 15 octobris anni 1820. Solemnibus exequiis a clero celebratis cum devotione et frequentia populi et optimatum, corpus Servi Dei in Seminarium *Barrens* delatum, prope altare S. Vincentii conf. et Congregationis Missionis Fundatoris honorifice conditum est. Interim fama sanctitatis, quam Felix De Andreis in vita sibi acquisierat, post eius obitum magis inclarescens, causam dedit super ea inquirendi, auctoritate Ordinaria tum Romae tum in ecclesiastica curia S. Ludovici. Utroque Processu informativo confecto et Sacrorum Rituum Congregationi exibito, quum, iuris ordine servato et scriptis eiusdem servi Dei diligenter revisis, nihil obstet quominus ad ulteriora procedi possit; instante Rmo Dño Raphaële Ricciardelli, Congregationis Missionis postulatore generali, una cum universa Familia Vincentiana, attentisque litteris postulatoriis quorumdam Emorum S. R. E. Cardinalium, plurium Archiepiscoporum, necnon Praepo-

sitorum Generalium Ordinum seu Congregationum aliorumque virorum ecclesiastica vel civili dignitate praestantium, infrascriptus Cardinalis Antonius Vico, Episcopus Portuensis et S. Rufinae, loco et vice Emi ac Rmi Dñi Cardinalis Raphaëlis Merry del Val, huius Causae Ponentis, in Ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis comitiis subsignata die ad Vaticanas aedes coactis, sequens dubium discutiendum proposuit: ***An signanda sit Commissio Introductionis Causae in casu et ad effectum de quo agitur?*** Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, post relationem eiusdem Cardinalis Proponentis, audito voce et scripto R. P. D. Angelo Mariani, Fidei Promotore generali, omnibus sedulo perpensis, rescribendum censuerunt: ***Signandam esse Commissionem introductionis Causae, si Sanctissimo placuerit.*** Die 24 iulii 1918.

Quibus omnibus Sanctissimo Domino nostro Benedicto Papae XV per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatis, Sanctitas Sua, Rescriptum eiusdem Sacrae Congregationis ratum habens, propria manu signare dignata est Commissionem Introductionis Causae beatificationis et canonizationis Servi Dei Felicis De Andreis, sacerdotis et primi superioris Congregationis Missionis in America, die 25 eisdem mense et anno.

✠ Antonius Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

AMBIANEN.

NULLITATIS MATRIMONII (WATRIPON-DETUNCQ).

Benedicto PP. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno tertio, die 3 ianuarii 1917, RR. PP. DD. Fridericus Cattani-Amadori, Ponens, *Petrus Rossetti et Raphaël Chimenti, Auditores de turno, in causa* Ambianen. - Nullitatis matrimonii (*quae in prima instantia H. S. O. a Summo Pontifice commissa fuit*), *inter* Leonem Watripon, *repraesentatum per procuratores Carolum Santucci et Christophorum Astorri, advocatos S. R. Rotae, et Dominam* Isabellam Detuncq, *contumacem; interveniente et disceptante in causa sacri Vinculi Defensore ex officio, sequentem tulerunt sententiam.*

Leo Watripon, Patricii filius, in dioecesi Ambianen. natus est anno 1878. Cum viginti et unum annos haberet, cognovit Isabellam Detuncq, eiusque amore captus, saepe illam invisebat, et dein matrimonii fidem ei spopondit. Interim militiae oneribus satisfecit, et die 19 mensis maii, anno 1902, ipsam, quae tunc 20 annos nata erat, in uxorem duxit. At malo fato! puella enim, duodeviginti post menses ab inito coniugio, maritalem domum dereliquit, et deinceps divortium a civili tribunali petiit obtinuitque. Anno 1910 Leo Watripon ecclesiasticum tribunal dioecesis Ambianensis adivit petens ut dispensationem a Summo Pontifice postularet super matrimonio rato et non consummato. Sed paulo post detecta est fraus actoris circa assertam non-consummationem, ideo causa derelicta est. Duos vero post annos idem novam tribunali dioecesano petitionem exhibuit, ut nullitas eius matrimonii decerneretur, aliud impedimentum adducens, nempe metum gravem reverentialem, sub quo Isabella illud contraxisset. Libellum autem petitionis primo subscripsit quidam monachus Didier, O. S. B. (qui illum nomine ipsius actoris exaravit), deinde ipse Leo Watripon. In fine libelli additamentum

adiungitur, in quo conscriptor haec habet: « P. S. J'oubliais d'ajouter « que Mr Léon Watripon sous l'inspiration de sa mère a laissé croire « à la non-consommation de son mariage, alors qu'il l'était reéllement; « Mme Watripon fait remarquer qu'un prêtre lui aurait dit qu'on pou- « vait bien faire un petit mensonge pour sauver un enfant d'un tel « embarras ».

Curia Ambianensis libellum ad S. Rotam remisit, et actor a Summo Pontifice petiit ut causa in prima instantia a N. S. Tribunali definiretur; quod ipse obtinuit. Cum autem Nostro Turno iudicium commissum sit, Nos, instructione causae peracta, proposito dubio respondere debemus: *An constet de nullitate matrimonii in casu.*

Quod est in facto. - In hac singulari causa, in qua agitur de gravi metu reverentiali a muliere passo in ordine ad matrimonium, hoc evenit quod neque mulier, quae metum passa fuisse dicitur, neque eius parentes, qui dicuntur metum ei incussisse, in iudicio sistere voluerunt. Isabella, primo a iudice instructore citata, ita ei respondit: « En réponse à votre « honorée du 29, j'oserai vous faire remarquer que n'ayant reçu aucune « explication concernant votre convocation pour le 2 septembre, je ne « vois pas l'utilité de me rendre à Amiens ce jour-là, sans en connaître « le motif; mes parents sont dans les mêmes dispositions ».

Secundo in iudicium vocata, nullum dedit responsum. Tertio denique iudici instructori S. Rotae haec rescripsit: « En réponse à la convoca- « tion que j'ai reçue de Rome, je prends la liberté de vous exprimer « ma surprise de ce, que le clergé français ait pris en considération la « demande de Mr Watripon en nullité de mariage. Puisque nous sommes « sur le terrain de la religion, permettez-moi de vous dire que c'est lui « qui m'a imposé le divorce, que je n'avais pas demandé; attendu que « j'ai toujours vu dans mon catéchisme que le mariage est indissoluble « et ne peut être rompu que par la mort. J'avais donc demandé sim- « plement la séparation. En conséquence, s'il y a quelqu'un hors de « l'Eglise, ce n'est pas moi et je protèste avec indignation contre un « acte, que je considère comme contraire à mes principes religieux. « J'ignore les rapports, plus où moins faux, qui ont pu parvenir à l'Evê- « ché d'Amiens, mais en conscience, il n'y a aucun cas valable pour la « dissolution de mon mariage. J'ai toute confiance que la justice du « Souverain Pontife ne laissera pas s'accomplir cette iniquité ».

Haec mulier ab Ambianensi episcopo perhibetur « vana specie ac « fabulosa seu fabulatorum amatrix ». At parochus loci, ubi commoratur, de ea testatur: « Je puis ajouter que sa conduite est irréprochable et

« qu'elle ne manque aucun des offices de la paroisse. On m'en a fait « le plus bel éloge. J'ai appris également, par mon enquête, que des « confrères ont donné leur signature sur une pièce ayant rapport au « procès en cours. La mienne n'a pas été demandée, et pour cause ». Scripta, quibus alludit parochus ecclesiae *Notre-Dame* loci vulgo Honory, sunt testimonia quaedam ab actore curiae Ambianensi exhibita, quae testes subscripserunt, sed aliena manus exaravit. Subscripti testes sunt: Arturus Brunel, domina Clara Colin, domina Leontina Armand, Nestor Brunel, domina Leocandia Foulon, Desideratus Theodulus Delcourt, domina Maria Sannier nata Watripon, domina Ismenia Watripon vidua Desprez.

Quae omnia testimonia, utpote extraiudicialia seu reddita, spreta forma a iure prescripta nec iureiurando firmata, nullius sunt valoris, et ideo tamquam non exhibita haberi debent. Ad conficiendam circa hanc causam instructionem a Nostro Sacro Tribunali Rev. Curia Rhemensis delegata est, a qua actor simul cum decem testibus rite auditus est. Actoris igitur testimonium prius est expendendum; et quoniam ille antea libellum ad curiam Ambianensem miserat, cui subscripserat simul cum monacho Didier, et alium libellum, a se subscriptum, postea miserat ad curiam Rhemensem, ideo responsiones ab eo iudici instructori redditae, cum supradictis libellis rimandae erunt, ut clarius earum valor patescat. In priori libello actor scripserat: « Le jour même des noces « elle (scilicet Isabella) laissait son mari seul, pour causer, s'amuser et « danser avec un de ses cousins, son véritable amant », etc. In responsione autem iudici instructori rem valde mitigat aiendo: « Le soir des « noces elle a dansé assez souvent avec ce cousin ». In eodem libello actor scripserat: « Cette femme n'eut jamais pour son mari les délica- « tesses et les attentions qu'il est en droit d'attendre d'elle; elle mangeait « seule, ne préparait pas pour le repas de son mari », etc. Iudici vero percunctanti respondit: « Après le mariage l'épouse, à certains jours parais- « sait peu attachée à son mari, mais elle n'a pas refusé de prendre ses « repas avec lui ». In praedicto libello etiam narraverat: « N'ayant (Isa- « bella) que 17 ans quand elle se maria (quod falsum est, etenim tem- « pore sui matrimonii Isabella annos viginti habebat, ut ex actis constat), « cette jeune fille était tellement enfant, qu'elle se promenait encore « avec une poupée, quelques jours avant son mariage ». Iudici autem respondens dixerat: « Mlle Isabelle Detuncq au moment du mariage « a paru à Mr Watripon assez réfléchie: l'époux n'a jamais entendu « dire que quelques jours avant le mariage elle jouait encore avec une « poupée ». In libello autem Rhemensi Tribunali misso, actor enarravit,

sponsalium tempore hoc accidisse: « J'ai cependant dû constater plu-
« sieurs fois que lors de mon arrivée la jeune fille se faisait attendre,
« et bien des fois, sa mère a dû aller la chercher et la conduire près
« de moi. Comme je l'aimais beaucoup, la passion m'empêchait d'aperce-
« voir le dédain qu'elle avait pour moi ». Dum e contra iudici instru-
ctori testatus est: « Mr Watripon n'avait pas rencontré de la part de
« la jeune fille une grande sympathie. Cependant elle le recevait volon-
« tiers ». In eodem libello asseruerat: « Pendant mon année de service
« militaire à Amiens, ville très proche de St-Mauvis (45 km. environ) ne
« pouvant pas aller la voir chez elle, je l'ai prié de venir me voir avec ses
« parents, mais elle n'est jamais venue, tandis que ses parents sont venus
« plusieurs fois afin que je n'oublie pas leur fille ». Dum e contra iudici
percunctanti dixit: « Elle venait de temps en temps voir Mr Watripon, qui
« faisait service militaire à Amiens; ses parents sont venus plus souvent.
« Dans ses visites elle paraissait assez contente de recevoir Mr Watri-
« pon ». In praedicto libello etiam edixerat: « Immédiatement après le
« service militaire, le mariage a eu lieu le 19 mai 1902, mais dans des
« conditions, qui me firent tout de suite douter de la fidélité et de l'af-
« fection de mon épouse. Elle était très triste en ce jour-là, je voyais
« son mécontentement. En effet le soir même du mariage elle ne voulut
« jamais danser avec moi, tandis qu'elle dansait tout le temps avec son
« cousin, chose que tout le monde a remarqué avec étonnement ». E
contra iudici instructori testatur: « Le père paraissait aimable pour sa
« fille. Avant le mariage Mr Watripon n'a pas pensé qu'Isabelle Detuncq
« fût forcée par ses parents à le prendre pour époux. Elle a paru con-
« tente dans la cérémonie même du mariage. Mr Watripon, avant le
« mariage, ne savait pas qu'Isabelle Detuncq aimait son cousin Lefèvre.
« Le soir des noces elle a dansé assez souvent avec ce cousin ». Insuper
in eodem libello haec enarravit « que les Detuncq voulaient rélever
« leur fortune avec ce mariage; la preuve en est que Isabelle un jour
« essaya de s'emparer de mes clefs avec intention de s'emparer de mes
« propres titres. Ce fait prouve que Isabelle non seulement ne voulait
« pas de moi, mais qu'elle n'était pas honnête, parce-que sa conduite,
« dans ce cas, était tout à fait contraire à celle d'une nouvelle épouse ».
In iudicio autem, interrogatus de hac re, respondit: « Mr Watripon ne
« pourrait pas dire qu'on a cherché à ouvrir son coffre-fort ». Demum
in libello narravit: « Elle (Isabella) me dit aussi qu'un jour essayait
« de quitter sa maison, et que son père prit un fusil et lui dit: " Tu
« ne passeras pas la grille „ ». In testimonio vero, coram iudice reddito,
nihil prorsus de hoc dixit, sed tantum: « Mlle Isabelle Detuncq à dit

« à Mr Watripon dans les dix-huit mois du mariage, qu'elle avait été « poussée par ses parents à l'épouser », quin ullimode determinaret, quibus modis parentes Isabellam ad matrimonium impulissent. Post tot tantasque contradictiones, quibus testimonium actoris, cum suis libellis comparatum, scatet, quamnam fidem ei praebere possimus, lucu lenter apparet.

Testes, qui in iudicio steterunt, decem sunt. Primum interrogatur a iudice dominus Arturus Brunel, qui respondit: « Sait par Mlle De- « tuncq qui l'a dit à Mr et à Mme Brunel, qu'elle ésperait se marier « avec son cousin.... Tient de Mlle Detuncq, qui l'a dit en présence de « Mr et Mme Brunel, qu'elle avait été forcée par ses parents d'accepter « ce mariage. Le témoin connaît Mr Detuncq comme un homme très « violent et très original. Il ne sait rien de plus.... Sait que les époux « Watripon ont passé chez lui la soirée du dimanche; que le mardi « Mr Detuncq est venu chercher sa fille, et que le samedi suivant « Mr Watripon recevait une assignation en divorce. Ce dimanche soir « les époux paraissaient tout à fait d'accord ». Cetera omnia, circa quae interrogatur, refert utpote testis de scientia aliena, seu quia audivit ab aliis, et praesertim a familia Watripon.

Testis Clara Colin de Mauflières nihil scit de scientia propria, praeterquam quod familia Detuncq carebat religiositate.

Testis domina Leontina Armand, nata Watripon, amita actoris, testatur de religiositatis defectu in familia Detuncq et de eiusdem bonorum fortunae inopia, matrimonii tempore. Insuper quod Isabella iam ante nuptias suum adamabat consobrinum, quocum, ipso nuptiarum die, libentissime saltavit: « A constaté que Mme Watripon n'a jamais témoigné « d'affection pour son mari. Quant au reste, le témoin l'a entendu dire... « Après avoir, en cachette, enlevé du linge quelque jours auparavant, « son père vint la chercher en l'absence du mari, tout en disant pour « quelques jours, et l'emmena chez lui à St-Maulois ». De ceteris, quae a iudice quaeruntur, nihil aliud refert, nisi quae ab aliis audivit.

Testis domina Patritia Watripon, mater actoris, testatur de irreligiositate familiae Detuncq; asserit quod pater Isabellae de matrimonio egit tantum, ut fortunae bona filiae suae compararet; eiusdem autem mater die postera matrimonii, dixit Leoni Watripon: « Si Isabelle s'est « mariée avec vous, c'est uniquement à cause de votre position, car « elle avait son cousin qui l'aimait beaucoup et qui voulait se marier « avec elle ». Iudici autem interroganti respondit: « ... que avant le « mariage, Mlle Detuncq ne se montrait pas aimable par Mr Léon Watri- « pon; elle ne pourrait pas affirmer qu'elle ne voulait pas épouser

« Mr Watripon. Quant aux persécutions et menaces graves, le témoin « ne sait que ce qu'on dit la rumeur publique. Elle sait que Mr Detuncq « est un homme violent.... Le jour du mariage, et non la veille, elle n'a « dansé qu'avec son cousin Lefèvre... après le mariage Mme Watripon « n'a jamais témoigné d'affection à son mari ». Testatur insuper « que « Mme Watripon est allée avec son père à Paris chez son cousin pen- « dant huit jours... que le jour du départ définitif de Mme Watripon, « Mr Léon Watripon s'est aperçu qu'on avait essayé d'ouvrir le coffre- « fort, et qu'il n'y avait pas d'autre personne dans la maison ». Hoc autem ipse actor, ut supra vidimus, iudici denegavit.

Testis domina Leocadia Foulon cunctis quaestionibus, sibi a iudice propositis, nihil aliud respondet, nisi quae ex auditu accepit, quin declaret a quibusnam audivisset: « A remarqué que Mme Léon Watripon « n'était pas complaisante par son mari. Pour le reste le témoin l'a « simplement entendu dire ».

Testis Desiderius Theodulus Delecourt pariter nihil aliud de scientia propria cognoscit nisi quod « Mme Watripon évitait autant que pos- « sible de prendre ses repas avec son mari. Le témoin a vu entrer des « étrangers en l'absence de Mr Watripon, a entendu le piano et des » chants ».

Testis sac. Nestor Brunel, parochus ecclesiae vulgo Senarpont « sait par Mr l'abbé Roussel, ancien curé de Saint-Malines, que la « famille Detuncq n'est pas religieuse. Il le sait aussi par Mr Cauchy, » voisin de la famille Detuncq, à Saint-Maulvis, et par un frère de ce « Mr Cauchy qui habite Senarpont.... Sait par les personnes énumerées « que Mr Detuncq est un homme très violent... Sait que Mme Watri- « pon est partie pendant l'absence de son mari, c'est de notorieté « publique ».

Maioris ponderis est testimonium Mariae Sannier, sororis ipsius actoris. Haec testatur se scire « que la famille Detuncq n'est pas reli- « gieuse, ne va pas aux offices, ne respecte pas la loi de l'abstinence... que « la famille Detuncq a eu des revers de fortune ». Testatur quoque, quod in vespere diei nuptiarum domina Lefèvre, mater consobrini Isabellae, ei dixit: « Mon fils ne peut s'empêcher de faire danser Isabelle; « heureusement que votre frère n'est pas jaloux ». Insuper ait: « Le « lendemain du mariage le témoin a remarqué que Léon Watripon était « triste, elle lui a demandé ce qu'il avait, et il lui repondu: " Ma belle- « mère est venue ce matin dans ma chambre et m'a dit: - Si Isabelle « s'est mariée avec vous, c'est à cause de votre position, car elle avait « son cousin qu'elle aimait beaucoup et qui voulait se marier avec elle ».

Subiungit, audivisse a publico rumore dominam Detuncq domino Watripon nubere noluisse, et a parentibus ad has nuptias esse coactam; et prosequitur: « Le témoin a spécialement entendu dire que Mlle Detuncq « voulant quitter la maison paternelle pour se soustraire aux menaces, « son père lui aurait dit, en prenant son fusil: " Si tu sors, tu ne pas- « seras pas la grille „. A vu que, avant le mariage, Mlle Detuncq n'était « pas aimable pour son fiancé.... Témoigne que le soir des noces se « trouvant présente au bal, elle a remarqué que la jeune mariée dédai- « gnait de danser avec son époux et qu'elle a constamment dansé avec « son cousin Lefèvre ».

Testis dominus Aemilius Deblaugy: « A entendu Mlle Detuncq dire, « en presénce de son avoué Mr Lambert, qu'elle ne se serait pas mariée « avec Mr Watripon, si elle n'avait été forcée par ses parents et même « battue plusieurs fois par eux. Le témoin a entendu dire que Monsieur « Detuncq est violent.... A entendu Mme Watripon lui dire dans la salle « des " pas perdus „ du Palais de Justice d'Amiens, lors de la compari- « tion pour l'instance en divorce, qu'elle détestait son mari, qu'il la « dégoûtait, que du reste c'était un marchand de cochons ». Cetera, quae testis refert, ab aliis accepit.

Testis Henricus Cauchy, in ius vocatus, iudici rescripsit se paralysi laborare, et ideo in urbem Rhemensem pergere non posse. Mittit autem suum testimonium in scriptis; quod tamen nulla iurisiurandi fide fulcitur. Hic asserit quod Isabella Watripon, 17 annos nata, nuptias celebravit invita, « par l'insinuation de ses parents et parce qu'elle a été « fort menacée par son père ». Asserit insuper, Isabellam tunc esse omnino insciam de his quae agebat. At contra constat ex actis Isabellam viginti annos habuisse, quum matrimonium contraxit, nec ullus alius testis asserit, illam ignaram fuisse de his quae agebantur.

Demum sequitur testimonium dominae Desprez de Lignières, amitae actoris, quae testatur « que la famille Detuncq, qu'elle connaît, n'est pas « religieuse.... Sait que le mariage a été recherché par les parents et par la « jeune fille et affirme que c'était pour la fortune.... Que Mlle Detuncq n'ai- « mait pas Mr Watripon, mais qu'elle voulait l'épouser quand-même.... Que « Mlle Detuncq n'a jamais donné de marques d'affection à Mr Watripon « avant son mariage, tout en essayant de l'attirer.... Qu'après le mariage « Mme Watripon n'a jamais temoigné d'affection à Mr Watripon », etc. Cetera quae testatur scivit vel ab ipso actore suo nepote, post matrimonium, ut ipsa declarat, vel ab aliis, quos minime indicat, et nonnulla adiungit, quae a testimonio ipsius actoris falsa deprehenduntur, ut, ex. gr.: quod Isabella, nuptiarum die, tantum cum consobrino sal-

tasset; quod cum coniuge coenare noluisset; quod istius arcam aerariam conata esset aperire, ut pecuniam auferret.

De testibus in hac causa a iudice interrogatis, episcopus Ambianen. nullam Nobis dedit notitiam circa idoneitatem probitatemque, eo quod ei noti non sint, excepto tamen sacerdote Leone (forsitan *Nestore*) Brunel, cui optimum reddidit testimonium.

Attamen Nos, omnes ut fide dignos habebimus, iuxta iuris effatum: ***nemo praesumitur malus nisi probetur,*** si tamen actorem excipias, qui pluribus mendaciis convictus est. Ea autem quae ex testibus eruuntur, ita colligi possunt: 1° quod Isabella suum consobrinum Lefèvre multum adamabat, eique se coniugio unire cupiebat; 2° quod illa, sive ante sive post matrimonium, minus benevolum animum erga Leonem Watripon prae se tulit; 3° quod familia Isabellae Detuncq religiositate carebat, eiusque pater erat natura violentus; 4° quod ipsa Isabella duobus testibus dixit (sed tantum post suum matrimonium, imo testi Aemilio Deblangy post suam separationem a marito) quod, nisi a parentibus coacta fuisset, se Leoni Watripon non nupsisset. Praeter duos dictos testes, nempe Arturum Brunel et Aemilium Deblangy, nonnulli alii asserunt hoc idem se audivisse, quin determinent fontem, unde notitiam hauserint; 5° quod familia Detuncq in pecuniae penuria versabatur, et ideo matrimonium filiae cum Leone meditata est, ut suam reficeret inopiam, quod tamen evenisse non probatur; 6° demum quod vespere diei nuptiarum Isabella cum suo consobrino Lefèvre frequentius saltaverit. De minis autem vel aliis mediis, quibus usus sit Isabellae pater, ut eam ad matrimonium cum Leone cogeret, nullus testis nominatim aliquid refert, si tantum excipias Mariam Sannier, actoris sororem, quae de minatione cum sclopeto retulit, de qua tamen ipse actor in iudicio omnino siluit, quamvis in suo libello de illa mentionem fecerit. Sed testis Maria Sannier hoc asserit scivisse tantum ex publico rumore.

Quod est in iure. - In hac igitur causa, in qua metus reverentialis probari deberetur, deest omnino testimonium illius, quae metum passa fuisse dicitur; deest testimonium illius, qui incussisse dicitur vel aliorum ei propinquitate coniunctorum; testimonium autem actoris admitti nequit et ex decem testibus, qui coram iudice stiterunt, nihil determinati erui potest, ex quo probatio, sive directa sive indirecta, metus incussi coniiciatur. At metus matrimonium irritans, praesumi nequit, et ab allegante omnino probandus est (t. *Cum te non solum* ff. *de iis quae vis metusque causa*). Minae, quas refert actoris soror, Maria Sannier,

nulla testium fide confirmantur; quod autem duo testes ab ipsa Isabella audivisse referunt circa coactionem ab illa passam, tempore nimis suspecto audivere. Uterque enim post matrimonium hoc audivit, alter cum iam inter coniuges Watripon exorta erant dissidia, alter cum Isabella a coniuge iam erat separata, imo in tribunali, ubi de eius divortio agebatur. Sed quamvis tempore non suspecto audivissent, eorum testimonium ad testimonium unius Isabellae reduceretur, quod in causa, quae illam plurimum respicit, fidem facere nequit. Cetera omnia quae in actis satis probata exstant, quaeque supra recoluimus, per se nonnisi aliquod possunt indicium de metu praebere. Etenim quod Isabella suo consobrino se nubere exoptasset, quod illum adamasset, quod cum illo nuptiarum diei vespere frequentius saltasset, quod Leoni Watripon parum demonstrasset amoris, non impediunt quominus illa cum eo voluntarie atque libere matrimonium contrahere potuisset; quod in facto ipsa Patritia Watripon, actoris mater, aperte concedit cum iudici testatur « ne pourrait pas « affirmer qu'elle (Isabella) ne voulait pas épouser Mr Watripon ». Imo actoris amita, domina Desprez de Lignier, hoc evenisse affirmat: « Sait « (elle) que le mariage a été recherché par les parent *et par la jeune « fille* »; quamvis adiungat id illos fecisse, propter fortunam sponsi: « et « affirme que c'était pour la fortune ». At apprime in matrimonio distinguendus est finis operis a fine operantis. Finis operis ille est, ex quo tria bona matrimonii exsurgunt: bonum prolis, bonum fidelitatis et bonum Sacramenti. Si in celebratione matrimonii finis operantis ita contrarius sit fini operis ut hic excludatur, tunc revera matrimonium nullum efficitur ex carentia voluntatis in contrahente; sed si finis operantis, seu contrahentis, contrarius non sit fini operis, ita ut hic non excludatur, tunc matrimonii essentia servatur, et, quocumque fine matrimonium contrahatur, validum est (cf. Wernz, *Ius decret.*, tom. IV, n. 52; Gasparri, *De matrim.*, n. 9). Inviolata manente validitate nuptiarum, tantum inter se disputant theologi utrum, si finis operantis, seu coniugum, sit vel pulchritudo, vel voluptas, vel generis nobilitas, vel bonorum copia, etc., aliquod in eo inveniatur peccatum; nec desunt qui hoc idem ab omni culpa excusent, quia nec pulchritudo, nec voluptas, nec generis nobilitas, nec divitiae sunt res malae secundum se, et proinde malum non est eas quaerere in matrimonio, dummodo tamen nec principaliter nec solae quaerantur (Cfr. Pontium, Diana, Sanchez). Inutiliter ergo, ex eo quod familia Detuncq et ipsa Isabella in matrimonio principaliter Leonis divitias quaerebant, conantur patroni demonstrare nullitatem contractus.

Quamvis igitur in capite XIV, *De sponsalibus et matrimonio*, et in capitibus XV et XXVIII, eodem titulo, et in capite « *Significasti* » *de*

eo qui duxit in matrim., caveatur ne matrimonium sub metu contractum sit, quamvis etiam omnes auctores admittant quod si metus sit: *a*) gravis; *b*) iniustus ex parte personae vim inferentis, sive quoad substantiam, sive saltem quoad modum; *c*) incussus ab extrinseco per causam liberam; *d*) consultus, idem in ordine ad extorquendum consensum matrimonialem cum determinata persona, vel cum una eligenda ex compluribus, impediat valorem matrimonii, etsi timor sit reverentialis, seu incussus a persona in cuius potestate nupturiens sit (modo hic quoque sit gravis), tamen cum nihil ex his in casu adfuisse probetur, ideo nullimode metus impedimentum admitti potest.

Quibus omnibus rite diligenterque perpensis, Nos infrascripti Auditores pro Tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, decernimus, declaramus et definitive sententiamus, proposito dubio respondentes: *Negative, seu non constare de nullitate matrimonii in casu.* Actorem autem in omnes expensas iudiciales condemnamus.

Mandamus insuper Ordinariis locorum et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam Sacrorum Canonum, praesertim cap. 3, sess. XXV, *de ref.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis, esse iudicaverint.

Romae, in sede Trib. S. R. Rotae, die 3 ianuarii 1917.

Fridericus Cattani-Amadori, *Ponens.*
Petrus Rossetti.
Raphaël Chimenti.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, S. R. Rotae
Sac. T. Tani, *Notarius.*

COMMISSIO SPECIALIS RR. PP. CARDINALIUM

VERSALIEN.

NULLITATIS MATRIMONII

Die 29 febr. 1908 B. C. coniugium iniit in facie Ecclesiae cum P. D., sed consuetudo matrimonialis post breve tempus perturbata fuit. Mulier enim sibi proposuerat non nubere nisi viro qui labe contubernii esset immunis et hoc aperte pluries sponso sub conditione proprie dicta declaraverat, qui vice sua sub fide honoris iterum iterumque affirmaverat se labe contubernii esse exemptum.

Post quindecim vix dies a contractis nuptiis in itinere nuptiali et pluries deinceps vir patefecit mulieri aliisque se amasiae adhaesisse et adhuc corde adhaerere. Hinc gravia iurgia habita sunt, hinc sententia separationis favore mulieris a tribunali laico lata fuit mense martio anni 1909.

Anno 1910 mulier se sistit coram iudice ecclesiastico, instans ut suum matrimonium nullum declararetur ex capite conditionis appositae et non impletae.

Plures sententiae latae fuere actrici contrariae, quibus illa haud acquievit, sed Ssmum supplicavit et obtinuit ut Commissioni quinque Emorum Patrum novum examen suae causae deferretur. Die 2 augusti currentis anni, adstantibus EE. PP. De Lai, Pompili, Gasparri, Giustini et Lega ad id deputatis, responsum prodiit matrimonium in casu nullum fuisse ex conditione apposita et non impleta.

Certe si 1° mulier suum matrimonialem consensum subordinavit conditioni proprie dictae quod vir labe contubernii in sua anteacta vita fuerit immunis; si 2° haec conditio ante initum matrimonium nec revocata fuit nec alio modo cessavit; si 3° demum anteacta viri vita labe contubernii revera infecta fuit, matrimonium est irritum ex defectu consensus ob appositam et non impletam conditionem; et in hoc omnes uno ore conveniunt. Quamquam enim error qualitatis, etiam dans causam contractui, matrimonium irritum per se non reddit, quia matrimonialem consensum minime excludit, si tamen error cadit in qualitatem, conditione proprie dicta et usque ad matrimonii celebrationem perseverante, requisitam, deficiente qualitate, et consensum eidem subordi-

natum deficere ac proinde matrimonium viribus carere, evidens est. Illae igitur tres quaestiones, potius facti quam iuris, ad examen revocandae sunt, ut exinde constet utrum matrimonium in casu ex hoc capite valeat, necne.

In primis videamus num mulier praestiterit consensum sub ea conditione proprie dicta quod vir labe concubinatus esset immunis.

Conditio proprie dicta tunc habetur quando pars explicito voluntatis actu suum consensum existentiae alicuius qualitatis alligavit, ita ut si qualitas deficiat, etiam consensus, qualitati subordinatus, deficere debeat. Iam vero ex actis habetur mulierem ante sponsalitiam promissionem colloquium cum viro habuisse, in quo eidem suam intentionem ita declaravit: « ... subordonnant mon consentement à l'assurance for- « melle qu'il n'avait eu dans son passé aucune liaison suivie ... à trois « reprises je lui exprimais formellement ma volonté de ne pas épouser « un homme qui aurait eu auparavant une liaison suivie. ... Je désirais « doublement y subordonner mon consentement. ... Je mettais comme « condition absolue de mon consentement à mon mariage que celui que « j'épouserais n'aurait jamais eu des liaisons suivies. ..... Ma condition, « quoique n'ayant pas été renouvelée, subsistait cependant toujours aussi « absolue, aussi vivace. ... Je n'ai pas renouvelée cette condition trouvant « que l'ayant si nettement formulée, je ne pouvais en dire d'avantage. « Mr D. P. avait du reste si bien compris que j'en faisait une condition « *sine qua non* de mon consentement, qu'il n'osat pas la nier dans « l'interrogatoire ».

Has suae intentionis declarationes se viro fecisse, mulier tempore minime suspecto retulit pluribus testibus fide dignis, ita ut de facto habiti colloquii cum relatis declarationibus nullo modo dubitare liceat. Iamvero has declarationes conditionem proprie dictam continere evidens est; et reipsa testes qui factas declarationes cognoverunt, eas de conditione proprie dicta intellexerunt. Mulier igitur ante sponsalitiam promissionem non meram, uti fieri solet, peregit de anteacta viri vita inquisitionem, sed talem ut suum consensum explicite subordinatum declaraverit immunitati concubinatus ex parte viri.

Sed non sufficit quod conditio proprie dicta posita fuerit; requiritur insuper ut non fuerit revocata nec alio modo cessaverit ante nuptias.

In primis dici nequit conditionem fuisse a muliere positive revocatam. Nam haec revocatio est factum et facta non praesumuntur sed probantur; atqui revocatio nullatenus probatur, imo ex actis contrarium potius deducitur: « ... ma condition, quoique n'ayant pas été renouvelée, sub- « sistait cependant toujours aussi absolue, aussi vivace. ... Je n'ai pas

« renouvelée cette condition trouvant que, l'ayant si nettement formulée, « je ne pouvais en dire d'avantage ». Nec conditionem per se cessasse coniici ex eo licet quod mulier ex falsa viri asseveratione acquisiverit certudinem hunc esse contubernio immunem. Nam mulier conditionem apposuit ante viri asseverationem, ideoque ante acquisitam certitudinem; subsequens autem certitudo nullo modo destruit conditionem antea appositam, sed consensus eidem subordinatus remanet, non obstante subsequenti certitudine, quae esse simul potest cum virtuali voluntate conditionata.

Restat demum ut inquiratur num vir revera concubinariam duxerit vitam ante matrimonium.

Ipse vir, ut supra relatum est, dixit uxori se concubinarias fovisse relationes cum quadam muliere et quidem per duodecim annos, addens: « Quoique vous fassiez dans l'avenir, vous n'effacerez jamais le sou- « venir de douze années de bonheur que ma petite amie m'a donnée. « Ma mère a la première place dans mon cœur, ma petite amie vient « ensuite et vous après. Je vous serai fidèle à moins que je ne rencon- « tre ma petite amie ». Haec viri verba mulier retulit matri suae, matri sponsi et aliis quos certiores antea fecerat circa colloquium ante nuptias habitum cum sponso et conditionem appositam. Porro si ei fides data est quando ante nuptias suum retulit colloquium cum viro et adiectam consensui conditionem, tribuenda quoque est quando refert viri confessionem, ni quis velit in contradictionem incidere. Haec insuper confirmantur ex confessione facta ab eodem viro testibus indubiae fidei qui de hoc testati sunt. In ipso demum tribunali laico viri patronus concubinatum admisisse ex actis eruitur.

Quare quum mulier, contrahens sponsalia et matrimonium, alligaverit suum consensum conditioni proprie dictae immunitatis concubinatus in P. D.; nihil in actis probet hanc conditionem fuisse revocatam vel cessasse; constet vero ex actis virum amasiae adhaesisse, matrimonium ab Emis Patribus nullum declaratum est.

E. Lucidi, *a Secretis Commissionis.*

SUPREMUM
SIGNATURAE APOSTOLICAE TRIBUNAL

MONTISREGALEN. IN SUBALPINIS

RECURSUS PRO RESTITUTIONE IN INTEGRUM

Die Iovis 27 iunii 1918.

In ordinario Congressu habito in aedibus Emi ac Rmi D. D. Michaelis S. R. E. Card. Lega, Supremi Tribunalis Praefecti, inter alia ad examen revocatus fuit recursus sac. Iosephi Ajmo adversus sententiam seu decisionem Huius Supremi Tribunalis, latam die 23 martii 1912, in causa Montisregalen., Restitutionis in integrum et Iurium, *interpositum ad obtinendam declarationem nullitatis seu circumscriptionem praefatae sententiae, sin minus restitutionem in integrum. Quum autem, omnibus mature perpensis, recursus fundamento boni iuris destitutus appareret, rescriptum est ab Emo Card. Praefecto, ad normam can. 30 Leg. Prop.* « Negative ad utrumque », *addito decreto ut extenderetur brevis decisio.*

Decisio autem sequentis tenoris est:

1. Per Bullam Episcopalem diei 22 octobris 1894, cui accessit die 16 iulii insequentis anni recognitio civilis seu regium *placet*, canonicatum « Viotti-Grosso » in ecclesia cathedrali Montisregalen. assequutus est, praevio concursu ad normam tabularum fundationis, sac. Iosephus Ajmo, qui eumdem canonicatum die 7 ianuarii 1900, obtenta paroecia loci Carassone, sponte dimisit. Eodem anno, nempe 1894, quo canonicatus adeptus est, coepit agere cum regio Oeconomatu generali Taurinensi, ut sibimet attribuerentur fructus praebendae atque distributiones, quae ab initio anni 1872 deinceps defluxerant, ac in manibus Regii Oeconomatus cumulata fuerant, quo nempe ingenti temporis spatio, ob defectum civilis recognitionis nominationis antecessoris in canonicatu, sac. Ioannis Lanza, *civiliter* canonicatus idem vacaverat. Fructibus autem praebendae sacerdos Ajmo a limine valedicere coactus est, eo quod Oeconomatus illos sibi iure regaliae arrogans, restituere prorsus abnuit: quo vero ad distributiones, quae, ad normam tabularum fundationis, tres quartas partes cumulatae summae efficiebant, frustra administrativam viam expertus, die 3 iulii 1899 coram laico Tribunali Oeconomatum ipsum vadavit. Quum autem, lite pendente, conventus, allata

art. 14 tabularum dispositione, ubi legitur generalis clausula « a riserva « dei dritti di Sacrestia » nonnulla excepisset circa iura eventualia quae ex parte Capituli obtendi possent, can. Ajmo Capitulum rogavit ut in causam interveniret, ad capitularia iura insimul tuenda; quod facile obtinuit per actum capitularem diei 6 septembris 1899. Tunc res transactione conclusa est inter Oeconomatum et can. Ajmo, cuius vi ille sese obligavit ad tradendam brevi manu summam lib. 12.000 canonico Ajmo, hic pariter se obstrinxit ad relevandum R. Oeconomatum a quacumque molestia seu praetensione ex parte Capituli. In coetu capitulari diei 23 martii 1900 sac. Ajmo, qui interim, factus parochus loci Carassone, canonicatum dimiserat, post exhibitam hanc transactionem Capitulo declaravit ac sese obligavit de suo repensurum quidquid iuris Capitulum demonstraret in vindicatam summam; qua declaratione fretus Capitulum suum consensum transactioni in scriptis dedit, simulque tres capitulares delegit qui de iuribus ut supra forsan Capitulo spectantibus cum eodem sac. Ajmo agerent.

2. Deinceps acta silent; donec a. 1904 Sacrae Concilii Congregationi exhibita apparet, per tramitem Episcopi Montisregalen., Capituli petitio, ut Sacra Congregatio determinare dignaretur quotam partem de praefata 12.000 libellarum summa Capitulo forsan spectantem, sicque determinatam solvere sacerdotem Ajmo adigeret. Causa de more instructa, eadem Sacra Congregatio in plenario conventu diei 22 augusti 1908 rescripsit: « Dimidiam partem summae 12.000 libellarum tribuendam « esse Sacristiae Cathedralis, eamque solvendam esse a can. Ajmo, « annuis ratis ab Episcopo determinandis ». At sac. Ajmo obtemperare renuit, instantissime postulans ut de re iterum, impetrata in integrum restitutione, in supremo Hoc Tribunali ad tramitem iuris cognosceretur. - Sacratissimo Principe benigne adnuente ut quaestio ad Apostolicam Signaturam remitteretur, cum facultatibus necessariis et opportunis ut Ea videret tum super restitutione in integrum, tum super merito causae, res, utraque parte uberrime informante, funditus pertractata est in Plena Signatura die 23 martii 1912, relatore Emo ac Rmo P. D. D. Francisco Cardinali Cassetta, propositisque dubiis: 1) *An sit locus restitutioni in integrum in casu* et quatenus affirmative: 2) *Utrum can. Ajmo ius habeat retinendi summam in casu, an potius teneatur ipsam persolvere Capitulo.* Eminentissimi Patres responderunt: Ad 1) *Negative;* ad 2) *Provisum in primo;* condemnato can. Ajmo in expensis.

3. Adversus hanc sententiam nunc recursus interponitur, ut eadem nulla declaretur et irrita, utpote substantialiter errore facti vitiata. Huiuscemodi vitium substantiale putat recurrens inveniri in eis sen-

tentiae verbis, quibus describitur canonica conditio beneficii Viotti-Grosso, sub antecessore can. Lanza. Cedo verba: « Die 6 ianuarii 1871 « canonicatus vacavit, eumque, facto periculo, obtinuit sacerdos Ioannes « Lanza, *qui in possessionem eiusdem beneficii iuxta leges canonicas rite « immissus fuit.* At quoniam iste canonicatus *extra numerum XII eorum « beneficiorum, quae civilis potestas admittit, exstabat,* Civile Gubernium « sanctionem vulgo " Regio Placet „ *bullae episcopali collationis dene- « gavit.* Quamobrem can. Ioannes Lanza numquam choro interfuit » etc. Contendit porro recurrens hasce tres assertiones veritati non respondere: constat enim ex actis, Can. Lanza numquam ab a. 1872 ad a. 1894 Regium *Placet* postulasse, ideoque nec occasionem quidem fuisse Gubernio illud *denegandi;* adest etiam in actis declaratio ipsius Oeconomi Generalis sic concepta: « Si dichiara constare dagli Atti di questo Eco- « nomato Generale, che il canonicato Viotti Grosso è uno dei canoni- « cati *legalmente conservati* nel Capitolo Cattedrale di Mondovi »; denique, quod gravius, constat ex actis canonicum Ioannem Lanza ne semel quidem in capitulo Montisregalensi praesentem fuisse, multoque minus capitulariter sui beneficii *possessionem cepisse.* Postremus hic facti error, pergit recurrens, omnimode et substantialiter in dispositionem sententiae influit: enimvero semel admisso canonicum Lanza possessionem cepisse sui beneficii, iam istud vacans dici nequit, nec de iure nec de facto: universasque distributiones in absentia illegitima canonici percipere debuit procul dubio Capitulum quod iure accrescendi fruebatur, sive ex lege communi, ut non vacat recolere, sive ex iure speciali, tum Constitutionum Capitularium, tum tabularum fundationis: ibi, n. 11: « Che ove il Canonico per il tempo provvisto del Canonicato... si renda « assente... per maggior tempo delli mesi due senza alcuna legittima « causa... in questo caso le distribuzioni... cedino e spettino a favore... « dei signori Canonici ». Sed contra, stante quod canonicus nunquam possessionem ceperit, beneficium *vacans,* saltem *de facto,* censeri debuit et debet: idque confirmatur evidentissime praxi Apostolicae Datariae, quae beneficii collationem, etiam a se factam, nisi sequatur canonica possessio, nullo modo considerat, sed illud « vacans *ut prius* » deinde conferre solet. At vero vacantis beneficii distributiones, ex tabulis fundationis in casu, successori reservantur: ibi, art. 14: « Che il Capitolo « abbia il comodo e beneficio del tempo di quattro mesi per fare detta « nomina ogni qualvolta *che il canonicato verrà a vacare, in qual men- « tre li redditi delle distribuzioni cedino a beneficio del canonico nomi- « nando* ». Quamobrem cardo totius controversiae in hoc sistit num canonicus Lanza, antecessor sac. Ajmo, possessionem ceperit, necne:

et quum sententia in hoc erraverit, affirmativam partem amplectens, concludit recurrens, eadem sustantiali vitio irrita declaranda est.

4. Verumtamen obiecta haec gravamina fundamento destituta facile apparent. In primis nullo modo recipiendam esse constat praefati art. 14 interpretationem, utpote iam in praecedenti disceptatione explosam, in qua abunde demonstratum est, quod vel legenti apparet, verba « in « qual mentre », non repraesentare ea quae statim antecedunt « ogni « qualvolta che il canonicato verrà a vacare » (quae verba nullam postea consecutionem requirunt, quum sint ipsa complementum, et necessarium omnino, eorum quae praecedunt « per fare la detta nomina »); sed potius repraesentare quae longius ab initio ponebantur: « il tempo « di quattro mesi ». Quae praecedentium Iudicum interpretatio nullo solido, immo ne novo quidem, argumento impetitur, proindeque probanda est. Igitur etiam dato, non concesso, canonicum Lanza possessionem non cepisse, ac propterea beneficium vacasse, nondum de bono iure successoris ad distributiones, durante vacantia, exceptis primis quatuor mensibus, maturatas constaret.

5. Quod vero attinet immissionem in possessionem, animadvertendum est prostare in actis documentum quo facta illa perhibetur, quamvis non capitulariter. Ait enim eo documento, se subsignans una cum cancellario *canonico* Ramorino Episcopus Montisregalensis: « Teque, A. R. « D. Ioannem Lanza, ibidem, ut supra seu coram Nobis, praesentem « et acceptantem, in veram, realem et actualem *possessionem* dicti Cano- « nicatus cum ei adnexa praebenda ac adnexorum iurium et pertinen- « tiarum praedictorum, *per bireti nostri capiti tuo impositionem posuimus,* « *misimus et induximus, ponimusque mittimusque et inducimus, praesen-* « *tium tenore,* stallum tibi in choro, locum et vocem in capitulo dictae « Ecclesiae Nostrae Cathedralis... cum plenitudine iuris canonici assi- « gnando... In quorum omnium fidem et singulorum testimonium has « Nostras manu propria firmatas et in vim publici instrumenti redacta « per Cancellarium Nostrum infrascriptum fieri ac subscribi et sigillo « Nostro communiri iussimus. Datum etc.... praesentibus ibidem Illmo « Iosepho Martini, *canonico* Ecclesiae Cathedralis, et ..... testibus ad « praemissa omnia adstantibus, vocatis atque rogatis ».

6. Iamvero, ut Doctores unanimi ore tradunt, innixi celebri cap. *Si Capitulo* de concess. praeb., l. III, tit. VII in 6°, quamquam verum sit, possessionem capiendam esse capitulariter, aliterque factam non valere, excipiendus est casus in quo Capitulum ipsum praestet impedimentum, ne capiatur. Sic praeclarus De Luca: « È regola che si deve pigliare « il possesso capitolarmente, e che altrimenti non suffraga, ogni qual-

« volta che non nasca il mancamento dello stesso Capitolo, il quale « legittimamente interpellato a doversi congregare, ricusi di farlo, ovvero « che artifiziosamente lo sfugga, mentre *in tal caso la regola è certa « che basta di prenderlo, come si può, anche non capitolarmente* » (*Il Dottore volgare*, vol. III, lib. 12, c. 20, n. 2); Barbosa: « Tribus aliis modis « limitatur haec resolutio et 1) stante consuetudine non capiendi pos- « sessio capitulariter; 2) quando capitulum, nulla urgente ratione, dene- « gavit tradere possessionem, *quia tunc non capitulariter facta habetur « ac si capitulariter facta fuisset;* Beltram, *ad Greg. XV*, decis. 364, n. 7 « vers. " verum praeallegata conclusio „. ... Et semper existente aliquo « impedimento propter quod possessio capitulariter adipisci nequeat, « *sufficit si aliter acquiratur*... ut aliis decisionibus relatis fuit decisum « in *Nullius Praeposit. Castri Durantis*, coram b. m. Rambaldo 4 iul. 1623: « " Et quod in ecclesiasticis, *possessio habetur pro tradita* ubi fuerit prae- « stitum impedimentum ex recursu ad iudices laicos „ » (*De Can. et dign.*, c. XV, n. 10 ss). Monacelli: « Possessio canonica, quomodocumque capta, « *etiam non capitulariter, est manutenibilis*, quando Capitulum posses- « sionem capi denegat vel impedit sine iuxta causa » (*Formul.*, p. III, tit. 3 ad form. 10, adn. 4. Cfr. Bouix, *De Capit.*, P. I, sect. IV, cap. X p. 188); quam doctrinam ultro complectitur et ampliat Codex Iuris Canonici, can. 1442 ubi statuit, in casu impedimenti, dispensationem ab Episcopo in scriptis obtentam, stare loco ipsius possessionis.

Hanc autem possessionem, etiam non capitulariter, potuisse tradere *ipsum* Episcopum, minime videtur ambigendum: « Generatim enim qui « beneficium conferendi, is etiam possessionis tradendae ius habet » (Devoti, *Inst. Can.* l. II, tit. 14, lect. V, § 36); quin imo in litteris collationis mandatum Episcopi de immittendo in possessionem, canonicis dirigi solet hisce vervis « Quocirca *N. N. committimus plenarie, vicesque « nostras in Dño delegamus*, quatenus Te in eiusdem Ecclesiae cano- « nicum et in fratrem recipiant, stallum in choro tibi assignent, etc. ». Cfr. quoque form. rel. a Monacellio l. c.: « et in realem etc. possessio- « nem *auctoritate nostra* per R. D. Archidiaconum *cui nostras vices com- « mittimus* immitti mandamus ». Atqui non est dubium posse quempiam facere *per seipsum* quod potest facere per alium.

7. Igitur, ut in casu nostro constet de plena, canonica, et manutenibili possessione capta a Can. Lanza, superest tantummodo evincere ex actis impedimentum quominus capitulariter ipse possessionem ceperit, praestitum seu oppositum fuisse ab eodem Capitulo. Sed huiusce rei irrecusabile argumentum ipse recurrens in novis exhibitis documentis suppeditavit, actis allegando rescriptum S. C. Concilii diei 2 maii 1874

(dum Lanza possessionem cepit 20 iun. 1871) quo decernebatur « attentis « peculiaribus rerum adiunctis, praevia dispensatione ab assuetis pos- « sessionis formis, susceptionem in Choro, praesenti maiore Canoni- « corum numero, habendam esse loco et vice formalis possessionis pro « omni iuris effectu », dummodo de eadem in actis saltem secretis constaret; in precibus enim huic rescripto praeviis haec leguntur: « Il « Vescovo di Mondovì espone, che quattro ecclesiastici, in varii tempi « dopo l'incameramento dei beni della Chiesa (15 augusti 1867) sono « stati investiti *con tutte le forme volute dai ss. canoni*, di quattro pre- « bende appartenenti alla massa della cattedrale. I medesimi però *non « poterono ottenere* (dal Capitolo) *il possesso dei rispettivi canonicati, « perchè questo fatto si sarebbe considerato come violazione della legge, e « i canonici che avessero dato il possesso, sarebbero incorsi in una pena- « lità, perchè i nuovi prebendati non avevano ottenuto il R. Placet* ». Quae omnia facile complentur ex publicis documentis: notissima siquidem est, legis 15 aug. 1867, n. 3848 « per la liquidazione dell'asse « ecclesiastico » art. 6 dispositio: « I canonicati delle chiese cattedrali « non saranno provvisti oltre il numero di 12 » itemque art. 8, leg. 11 aug. 1870, n. 5784, alleg. P. « che devono ritenersi soppressi nelle « chiese cattedrali i canonicati che eccedono il numero di 12 »; sed insuper attendenda dispositio art. 270 cod. poen. sard. a. 1859, tunc temporis adhuc vigentis: « Qualunque contravvenzione alle regole vigenti « sopra la necessità dell'assenso del Governo per la pubblicazione *od « esecuzione* di provvedimenti relativi alla religione... sarà punita, secondo « i casi, col carcere estensibile a sei mesi, o con multa estensibile a « L. 500 ».

8. Ex quibus simul collatis evidentissimum fit, tunc temporis, ab anno videlicet 1867 ad an. 1874, Capitulum Montisregalense prorsus detrectasse, metu praefatarum poenarum, possessionem capitulariter tradere noviter institutis donec praeterea 12 adhuc Canonici exstarent; in quem casum non est dubium incidisse provisionem quoque factam in personam Canonici Lanza. Nec etiam est dubium, impedimentum illud, quamquam *indirecte* seu mediate ab alio, nempe a Gubernio laicali qui eam legem, tulit, praestitum fuisse, tamen illud Capitulum suum fecisse, et immediate, directe, reapse ipsum Capitulum illud praestitisse seu opposuisse. Ergo vere hic in casu sumus possessionis quae a capitulari susceptione excusatur, et alio quocumque modo suscepta, valet. Nihil itaque reprehendendum est in impetita sententia, quum haec asserit « canonicus Lanza in possessionem eiusdem beneficii, iuxta leges « canonicas, *rite* immissus fuit »; non solum enim quae iuxta normam,

sed etiam quae iuxta exceptionem a lege permissam, iuxta legem seu *rite* fieri dicenda sunt. Posita autem hac possessionis susceptione, ut fatetur recurrens, irrecusabilis est sententiae ipsius sancita dispositio. Quamobrem supervacaneum videtur quod ultra opponitur, errare nimirum sententiam, dum canonicatum istum extra numerum duodenarium civiliter recognitorum asserit fuisse; nec ideo timeri a Lanza potuisse Regium Placet umquam sibi denegatum iri. Id quidem est verbis colludere. Stante enim legis vetito « che non si provvedano canonicati oltre i 12 » stante quod a. 1872, quum Lanza institutus est, iam 18 canonicatus provisi erant, manifestum est canonicatum illum « *illud extra duodenarium* « *numerum mansisse* », donec eius possessor in hunc numerum introire valuerit et voluerit: quod non obstat quominus, nunc, post ingressum in duodenarium numerum, ab a. 1895 illud beneficium sit, prout declaravit anno 1911 Oeconomus Regius, « uno dei canonicati legalmente « conservati »; manifestum quoque est, eum qui talem canonicatum ante a. 1895 possidebat, numquam sperare potuisse sibi recognitionem regiam concessam iri, quod satis est ne substantialiter errare dicenda sit sententia, dum habet « Civile Gubernium sanctionem bullae episco- « pali collationis denegavit ».

9. Quum igitur omnia et singula recurrentis gravamina, diligenti examine perpensa, boni iuris fundamento destituta apparerent, quumque signanter non demonstraretur ex his defectus competentiae, aut defectus mandati, quod exigebatur ut ad normam art. 4 Regularum N. O., coll. cum can. 1892 C. I. C. sententia nulla declararetur, nec etiam de manifesta constaret iustitia rei iudicatae ad normam can. 1905 C. I. C. ut novum causae examen, praevia restitutione in integrum, concedi posset, hinc negativa responsione recursus in utraque parte reiicendus erat prorsusque reiectus fuit.

Atque ita edictum est, etc. non solum, etc., sed et omni, etc.

Datum Romae, in Sede Supremi Tribunalis, hac ipsa die Iovis 27 iunii 1918.

Ubaldus Mannucci, *Signaturae Votans.*

L. ✠ S.

Visa

Evaristus Lucidi, *S. A. S. T. a Secretis.*

Aloisius Scialdoni, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 13 agosto 1918, presso l'Emo e Rmo Signor Cardinale Vincenzo Vannutelli, Ponente della Causa di Beatificazione ossia dichiarazione del martirio dei Venerabili Servi di Dio Mattia Marumba, Carlo Luanga e Soci, di « Uganda » nel Vicariato Apostolico di Nianza Settentrionale dell'Africa centrale, si è tenuta la Congregazione dei Sacri Riti *Antipreparatoria;* nella quale dai Rmi Prelati e dai Consultori Teologi si è discusso il dubbio sopra il martirio e la causa del martirio, segni o miracoli dei suddetti Venerabili, uccisi, come si asserisce, in odio alla fede.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

3 agosto 1918. L'Emo signor cardinale Donato Sbarretti, *Protettore delle Suore Agostiniane Serve di Gesù e Maria.*

6 » » L'Emo signor cardinale Gaetano De Lai, *Protettore della Chiesa Collegiata dei Ss. Paolino e Donato in Lucca.*

17 » » L'Emo signor cardinale Raffaele Merry del Val, *Protettore della Congregazione delle Suore della Carità di S. Carlo di Nancy.*

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Protonotari Apostolici ad instar participantium:

18 aprile 1918. Mons. Pietro E. Blessing, della diocesi di Providence.

24 luglio » Mons. Luigi Testi, della diocesi di Sarsina.

22 agosto » Mons. Raffaele Canale Oberti, della diocesi di Santa Fé.

Prelati Domestici di S. S.:

18 aprile 1918. Mons. Carlo C. Duray, della diocesi di Providence.
24 » » Mons. Alfonso Arrigoni, della diocesi di Sarsina.
30 » » Mons. Domenico Ruffinatto, dell'archidiocesi di Torino.
9 agosto » Mons. Francesco Todisco, della diocesi di Bisceglie.
16 » » Mons. Aniceto Ferrazza, della diocesi dei Marsi.
21 » » Mons. Clemente Micara, Uditore della Nunziatura apostolica di Vienna.

ONORIFICENZE

Con Brevi Apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Commenda dell' Ordine Piano:

27 agosto 1918. Al sig. conte Francesco Bezzi Scali, cadetto aiutante delle Guardie Nobili Pontificie.
» » » Al sig. conte Filippo Aluffi Pentini, cadetto delle Guardie Nobili Pontificie.
» » » Al sig. Stanislao dei conti De Witten, cadetto delle Guardie Nobili Pontificie.
» » » Al sig. conte Filippo Sarazani, cadetto delle Guardie Nobili Pontificie.
» » » Al sig. comm. Pietro Mencacci, cadetto delle Guardie Nobili Pontificie.
» » » Al sig. Enrico dei conti Paolini, cadetto delle Guardie Nobili Pontificie.

La Commenda con Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

7 agosto 1918. Al sig. dott. Pietro Giuseppe De Rada y Gamio, segretario della Legazione del Perù presso la Santa Sede.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

12 agosto 1918. Al sig. cav. Domenico Mordacchini, della diocesi di Sutri.
21 » » Al sig. cav. Vincenzo Cavalletti, di Roma.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

30 luglio 1918. Al sig. rag. Umberto Gazzetti, dell'archidiocesi di Bologna.
7 agosto » Al sig. avv. Adolfo Negretti, segretario generale della « Niccolò Tommaseo ».
19 » » Al sig. Antonio Guglielmo van Thiel, della diocesi di Bois-le-Duc.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

29 luglio 1918. Al sig. dott. Pietro Giovanni Kintz, della diocesi di Harlem.
8 agosto » Al sig. Nicola Pabeff, dell'archidiocesi di Scopia.
» » » Al sig. Paolo Medici, di Roma.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

6 agosto 1918. Mons. Alfredo Sperling, dell'archidiocesi di Birmingham.
23 » » Mons. Polydoro Justino Stockman, della diocesi di Monterey-Los-Angeles.
» » » Mons. Patrizio J. Fisher, della medesima diocesi.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

12 agosto 1918. Mons. Giorgio Dorangrichi, della diocesi di Monreale.
23 » » Mons. Giuseppe Neri, di Roma.

Cameriere d'onore di Spada e Cappa soprannumerario di S. S.:

6 agosto 1918. Il sig. Raimondo de Leonarte, dell'archidiocesi di Valenza.